

ST. OLAV

KATOLSK KIRKEBLAD NR. 4 - 2010 - ÅRGANG 122

Pilegrimssommeren 2010 s. 3

PÅ VEI TIL NIDAROS 2010 FOTO: ANNE LYNN GELACIO

- Fagetisk Råd s. 6
- Generalen s. 10
- Grensesprengende fellesskap s. 14

- Regnskap OKB og Midt-Norge s. 22
- John Henry Newman s. 26
- Ordinasjoner og løfter s. 38

Bak osten s. 9

Medjugorje eller Nidaros?

Ekte pilegrimer går, rir eller sykler, ifølge den offentlige utredningen som ble lagt frem på pilegrimskonferansen i Trondheim i august i fjor. («På livets vei – Pilegrimsmotivet – et nasjonalt utviklingsprosjekt», skrevet av Per Kvistad Uddu for Kirke- og kulturdepartementet.) I så måte innfridde de kravene, de unge katolikker som kom vandrende over Dovre inn mot Nidaros tidnok til feiringen av hellig Olav i år.

Gruppen som gikk til Røldal tidligere i sommer, likeså. Men forhåpentligvis var de «ekte» pilegrimer også i andre henseender.

Til alle tider har pilegrimer benyttet seg av tilgjengelige fremkomstmidler og vanlige ferdselsveier for å ta seg mot målet. Og målet – det være seg Medina eller Jerusalem – er på sett og vis viktigere enn veien, og gudshengivenheten, løftet, ønsket, takken som driver pilegrimen, mer vesentlig enn fremkomstmiddelet. Som Mette Nygård påpeker i sin pilegrimsbok *Og vegjine falle so vide*, er det vel så krevende for et sykt menneske å ta seg frem med buss eller tog gjennom Europa for å komme til den hellige kilden i Lourdes, som for et friskt å legge i vei til fots. Det er ikke støvelene som gjør pilegrimen.

Men «å gå pilgrim» er i skuddet. Pilegrimsleden til Nidaros er blitt europeisk kulturvei på linje med leden til Santiago de Compostela, og leden fra Canterbury til Roma. Noen håper at tusenvis av pilegrimer skal følge leden til Nidaros, og at Nidaros skal komme på kartet sammen med Santiago, Jerusalem og Roma.

Men hva søker den moderne pilegrimen? Skal vi tro en av Vårt Lands journalister som kikket nærmere på pilegrimene på vei til Santiago de Compostela i sommer, så var det få om noen som dro dit i håp om fullkommen avlat og syndsforlatelse, selv om de gikk, syklet eller red... Pilegrimen er

søkende, veien er ofte viktigere enn målet, og det er all slags mennesker som gir seg i vei, med ulike livssyn, grunner, og hensikter. Og det stemmer nok. Vil man møte likesinnede på veien, er det nok «sikrere» å reise til Lourdes, Fatima – eller Medjugorje for den del; der samles man og ber sammen med trosfeller, noe som definitivt ikke er gitt på veien til Nidaros eller Santiago de Compostela.

Nidaros var et viktig pilegrimssted i middelalderen. Når vi i dag ikke kan si med sikkerhet hvor Olavs grav befinner seg, er det fordi reformasjonen satte en stopper for valfarter og helgenkult, som var og er en vesentlig del av katolsk folkelig fromhetsliv. På steder i landet hvor reformasjonen kom sent, som i Røldal hvor det er en stavkirke med et undergjørende krusifiks, fortsatte valfartene til langt inn på 1800-tallet. Først da ble de stoppet, men på dette tidspunkt hadde interessen for olavsarven våknet igjen, det var imidlertid ikke helgenen norske styresmakter var interessert i.

Da Olav igjen ble aktuell, var det som nasjonalt og samlende symbol. Som fr. Arnfinn Haram OP fremholdt i sitt tankevekkende olskoforedrag «Olavsarven – kraft eller klisjé», var og er ikke Olav en nasjonal helgen, først og fremst. Det han tvert imot gjorde, var å skrive vårt lands historie og skjebne inn i et universelt fellesskap – det katolske – og sprengte ved det alle former for snever nasjonalisme. Og derfor var det også mer enn meningsfylt at gruppen av katolske ungdommer som vandret til Nidaros, ble ledet an av asylsøkeren og flyktningen Emanuel fra Nigeria som korsbærer.

Olav ble i middelalderen æret, ikke først og fremst som opphøyd konge, men som folkets konge, folkets helgen – det var også derfor det var så viktig at helgenkongens døde legeme ble forflyttet til ukjent sted ved reformasjonen, for da hadde ikke folket noe mål for sine valfarter lenger.

I foredraget påpekte fr. Arnfinn blant annet at Olav som et nasjonalt symbol, tømt for innhold, kan legitimere hva som helst. Men Olav er intet tomt symbol – Olav er først og fremst kristenmennesket som tok imot og lot seg overmanne av Guds rensende og forvandlende nåde. Som ble en Kristi apostel, en forkynner av Guds frelse. Helgenen som viste at Gud er større enn våre synder og er en Gud som vil oss vel. Olav er viktig i dag som i går, – som helgen, først og fremst – fordi det bare er som et levende vitnebyrd om Guds nådes omskapende kraft i et menneske at han fortsatt har aktualitet og betydning.

Og det er opp til oss som legger i vei mot Nidaros og Røldal i dag å gi vandringsinnhold. Etter selv å ha vandret til Nidaros, vil jeg si: La oss legge i vei, åpne oss for møtene underveis, og bringe oss selv og våre medvandrere frem for Gud i bønn og på forbønn av Den hellige Olav.

Sr. Anne Bente Hadland OP

St. Olav – katolsk kirkeblad hvori opptatt «Klippen» (Midt-Norge, 1950-78), «Stella Maris» (Nord-Norge, 1950-68) og «Broen» (Landsdekkende, - 2009).

Utgis av:
Norsk Katolsk Bisperåd
Nr. 4. 2010, årgang 122 – ISSN 0802-6726
Oslo katolske bispedømme tlf.: 23 21 95 00
Trondheim Stift tlf.: 73 52 77 05 • Tromsø Stift tlf.: 77 68 56 04

Adresse:
Akersveien 5, 0177 Oslo
Faks: 23 21 95 01 E-post: kirkeblad@katolsk.no
www.katolsk.no/kirkebladet

Redaktør: Heidi H. Øyma (HHØ)

Redaksjon:
Kristine Dingstad (KD), Sr. Anne Bente Hadland OP (ABH),
P. Per Einar Odden (PEO)

Fast medarbeider:
Gunnar Wicklund Hansen (GWH)

Nord-Norge-kontakt: Stiftskontoret tlf.: 77 68 42 77

Midt-Norge-kontakt:
Stiftskontoret tlf.: 73 52 77 05, faks: 73 52 87 90

Grafisk utforming: Peter Bjerke

Trykk: JMS Mediasystem **Opplag:** 37 000

Redaksjonsslutt: 24.8. **Deadline neste nr er 29.9.**

Gaver til St. Olav fra utlandet:
Sparebanken Pluss, Postboks 200, 4662 Kristiansand

Signerte artikler står for forfatterens regning.

BIC/SWIFT: PLUSNO22 IBAN: NO43 3000 2275 321

Foto: Ragnhild Aadland Høen

Foto: Ragnhild Aadland Høen

Slekt skal følge slekters gang. Pilegrimer i alle aldre deltok på midnattsmessen i den lyse julinatten. Her Olav Aadland Høen (1) og Eunike Kvalbein Solberg (9 mnd).

67 pilegrimer fra hele Norge fulgte de gamle pilegrimsstiene da St. Paul menighet inviterte til midnattsmesse i Røldal, katolsk pilegrimsmål siden 1200-tallet. Innfelt: røldalskrusifiket.

– Helt spesiell pilegrimsferd

67 pilegrimer deltok på en vandring gjennom tid og rom tilbake til Norges levende, katolske røtter i Røldal 6. juli.

Av Ragnhild Helena Aadland Høen

– Pilegrimsvandringen og midnattsmessen var en helt spesiell og trosstyrkende opplevelse. Dette var definitivt sommerens høydepunkt for alle i vår familie, oppsummerer tenåringsmor Anne Samuelsen fra St. Paul menighet i Bergen.

Folk hadde valfartet fra Trondheim i nord til Portugal i sør, fra Østfold i øst til Irland i vest. Hele Kirken var representert, i alle aldersgrupper fra 0 til 80 år.

Kirkens evighetsvesen

De 67 pilegrimene vandret gjennom tid og rom, tilbake til de tidløse lovsangene og bønnene som stadig puster i tømmerveggene i Røldal.

Helt siden 1200-tallet har folk dratt i valfart til det undergjørende krusifiket som henger i den lille stavkirken i Røldal, helt sør i Hordaland fylke. Hver jonsokkveld (St. Hansaften) «svettet» krusifiket i Røldal under vigilien. Først 300 år etter reformasjonen opphørte den katolske jonsoktradisjonen, og nå våkner Røldals-valfarten til live igjen. «Gammeljonsokkvelden» faller i våre dager på 6. juli.

– Kom nærmere Gud

Etter en omvisning i stavkirken og felles middag på Skysstasjonen, bar det av gårde opp i fjellet. Underveis under den sju kilometer lange vandringen var det tre stasjoner med bønn, sang og meditasjoner over St. Johannes Døperens liv. Til slutt kom høydepunktet: Den tradisjonelle midnattsmessen. I mangel av norsk-talende prest ble den feiret på latin, slik slektsleddene før oss feiret den.

Anneline Mellin-Olsen fra St. Paul menighet lot ikke en skadet fot stoppe henne fra å delta i den 3,5 timer lange fjellvandringen. Hun fremhever det kristne fellesskapet som det fineste ved valfarten: – Å be rosenkransen sammen mens vi gikk, å prate med katolikker fra andre steder i Norge, å synge gamle salmer og dele bønn, opplevelser og betraktninger med andre kristne. Det gjorde turen til sommerens høydepunkt. I tillegg er naturen og stien så vakker, og ikke minst så krevende, at jeg følte at jeg kom nærmere Gud underveis. Og messen var som alltid vakker, hellig og meningsfull, konkluderer Mellin-Olsen. ■

Foto: Ingrid Aadland Høen

Inspirerende

olsokfeiring

Av Torund Diane Bryhn

Middelaldermarkedet i Erkebispegården slo an blant barna. Her: Ingrid Aadland Høen (2 1/2) tester vikingøksa.

Den katolske kirkes olsokfeiring ble en inspirasjon for alle oss som dro på pilegrimsferd til Trondheim og Stiklestad. Vi var pilegrimer fra Norge og Sverige som reflekterte og lærte om St. Olavs liv i fem dager.

Undertegnede ble katolsk i utlandet. Nylig tilbake i Norge var jeg nysgjerrig på St. Olav. Som nordmenn flest hadde jeg lært på skolen at Olav den hellige døde på Stiklestad, forente Norge og tvang alle rundt ham til å bli kristne. Folk kalte ham hellig på grunn av at hår og negler hadde vokst etter at han var død. Men at Den katolske kirke kalte ham helgen, lød underlig, så jeg bestemte meg for å dra og lære mer om Olav den hellige.

Stiklestad og klostervalfart

Vi startet med busstur til Stiklestad – den siste kilometeren gikk vi i prosesjon. Biskopene Berislav Grgic og Bernt Eidsvig, med mange konselebrerende prester, feiret messen i

det katolske kapellet. Deretter spiste vi middag i Borggården på Stiklestad og så «Spelet om Heilag Olav» i regi av Bentein Baardson.

De neste to dagene dro vi på klostervalfart. Først til Munkeby Maria-kloster ved Levanger, der p. Joël, br. Cyril, br. Bruno og br. Arnaud møtte oss. Deretter en rask stopp i ruinene etter det gamle Munkebyklosteret, før vi dro videre til tidebønn hos søstrene på Tautra Mariakloster. Sr. Hanne-Maria ga en kort innføring i bønn og klosterliv. Deretter lunsj i «Klostergården» på Tautra, nær ruinene av det gamle cistercienser-klosteret. Neste dag besøkte vi Birgitklosteret ved Trondheim.

Turene var fulle av lovsang og vakker liturgi, ledet av kantor Ulf Schancke. Lektor Egil Mogstad fortalte levende og inspirerende om Olav Haraldsson og om cisterciensisk klosterhistorie. Og ingen kan fortelle om hellig Olavs liv og lagnad som p. Olav Müller!

Rundt Domen

Et høydepunkt dagen før Olsok skjedde da to grupper katolske pilegrimer møttes – som avtalt, utenfor Nidarosdomen. Den ene gruppen hadde gått «med Olav gjennom byen», i middelalderens Nidaros, med Egil Mogstad og Ulf Schancke. Den andre gruppen av pilegrimer hadde gått/reist fra Oslo over Dovre, sammen med p. Arnfinn Haram. Vi hilste hverandre i glede og gikk sammen rundt Nidarosdomen mens vi sang til ære for St. Olav.

Olsokdagen kl 8.00 var det pontifikal høymesse i Nidarosdomen, med biskopene Bernt Eidsvig, Berislav Grgic og Czeslaw Kozon. En stor-slått opplevelse! I St. Olav kirkes foreningslokale – under ledelse av Marie-Hélène Sæther, inviterte menighetens damer til mat og hyggelige sosiale samvær om kveldene. Siste post på vårt program var p. Arnfinn Harams glitrende foredrag «Olavsarven – klisjé eller kraft?»

Foto: Bert Andersen

Olsokgeneral Unn Madsø på historisk grunn under klostervalfarten.

Olsok på Hamar

I tillegg til hovedfeiringen i Trøndelag, ble Olsok naturligvis også markert i våre andre menigheter. En av de mer omfattende feiringene var på Hamar, hvor Hamar kirkeakademi sto for et økumenisk program. Vel 200 mennesker fikk med seg olsokkonserten i Hamardomen på kvelden 28. juli. Tidligere på kvelden var det feiret vesper samme sted med p. Ragnar Leer Salvesen og prester fra Den norske kirke, samt deltagere på årets gregoriansk kurs. Etter konserten ble det feiret økumenisk Kompletorium og deretter tidebønner hver time utover natten frem til 5.15, hvor professor Ragnar Pedersen holdt en morgenvandring i omgivelsene, frem til frokost, og morgenens tidebønn klokken 7. Alt dette fant sted i Hamardomen. St. Torfinn menighet feiret så sin olsokmesse på kvelden i sin kirke.

St. Olav

Foto: Anne Linn Schelde

NUKS pilegrimsgruppe gjør seg klar til å gå i prosesjon de siste kilometrene ned Feginsbrekkja.

Foto: Bert Andersen

På vei til Stiklestad

En stor inspirasjon

Det er vanskelig å gjenfortelle alt som hendte, men det som ligger sterkest igjen er fellesskapet med katolikker fra hele landet som feiret Olsok til ære for St. Olav. St. Olav er blitt en viktigere del av mitt liv. Hans villighet til å gi sitt liv for Gud, og den store betydningen han hadde for kristningen av Norge, har vært en

stor inspirasjon. Han viser oss at ved å la Gud fylle vårt liv, blir det rikere og mer meningsfylt.

Unn Madsø, Egil Mogstad, Ulf Schancke og p. Olav Müller hadde arrangert en lærerik og inspirerende Olsokfeiring. Sammen med p. Per Einar Odden hadde Ulf og Egil utarbeidet et liturgihefte med Olavsofficiet.

Olsok i Trondheim og Stiklestad gav oss som deltok en fantastisk opplevelse, og vi gleder oss allerede til neste år! ■

Vokteren av beredskapsplanen

Av Kristine Dingstad

Den pensjonerte juristen Rønnaug Aaberg Andresen er leder for Oslo katolske bispedømmes og Trondheim stifts Fagetisk Råd, som behandler innkommende anklager om seksuelle overgrep begått av kirkelig medarbeider. Fagetisk Råd har i kjølvannet av Müller-saken mottatt en mengde henvendelser, og St. Olav har tatt en prat med rådets leder om dets arbeid og utfordringer.

Hva er egentlig Fagetisk Råd?

– Fagetisk Råd ble etablert i 2003, som et resultat av iverksettelsen av Oslo katolske bispedømmes *Prosedyrer når kirkelig medarbeider er mistenkt for eller har gjort seg skyldig i seksuelle overgrep og grenseoverskridende seksuell adferd*. Rådet er, som navnet antyder, sammensatt av fagfolk med kompetanse til å vurdere og veilede ved håndtering av slike saker. Rådet har tre medlemmer – jurist (meg), psykolog/psykiater (Huan Nguyen) og prest (p. Erik Ruud) – hvorav minst én skal være kvinne.

– Fagetisk Råds viktigste oppgave er å vurdere innkomne meldinger/klager om mulige tilfeller av seksuelle overgrep, med sikte på å foreslå den videre saksbehandling og sørge for at beredskapsplanen følges. Videre skal vi ha en rådgivende rolle i bispedømmet vedrørende psykologiske, juridiske, sosiale, moralske, teologiske og kirkepolitiske aspekter i forbindelse med seksuelle overgrep. Medlemmene kan også være behjelpelige i utdanning og etterutdanning av prester, diakoner og kirkelige medarbeidere. Rådet trekker inn ekstern faglig kompetanse når de selv finner det nødvendig for å utføre sine oppgaver.

– Dessuten oppnevner Fagetisk Råd støttepersoner for anklager og anklaget. Disse skal være personer som vedkommende har tillit til, og vi har en veiledende rolle overfor støttepersonene.

Hva er Fagetisk Råds prosedyrer ved innkommende anklager/varslinger?

– Det er oppnevnt to kontaktpersoner i OKB. Generalvikaren er den ene, og den andre skal være en kvinne. Disse er der for at det skal være enklest mulig å melde fra, og deres kontaktinformasjon er å finne i en kort og enkel brosjyre som skal ligge synlig i alle menigheter, samt på www.katolsk.no. For Trondheim stift er det nå oppnevnt egen kontaktperson. Alle som får kjennskap til en sak, kan ta kontakt med en av kontaktpersonene. Hvis det er en prest som får kjennskap til en sak, skal han henvende seg til disse – som igjen skal informere biskopen og Fagetisk Råd.

– Dersom biskopen er den som får førstehåndsinformasjon, skal han innkalle rådet, slik at de sammen kan avgjøre hvordan saken skal videreføres. Fagetisk råd skal ha all informasjon om saken, og sammen med biskopen har vi et felles ansvar for videre saksbehandling.

Det har i kjølvannet av Müller-saken meldt seg flere mennesker som på egne eller andres vegne forteller om overgrep begått av kirkelig ansatt eller medarbeider. Hvor mange nye saker har dere fått inn, og hva er status i disse?

– Det er litt vanskelig å gå ut med tall her, for de meldingene vi har fått inn, gjelder så vidt forskjellige forhold, og mange av sakene ligger utenfor Fagetisk Råds ansvarsområde. Når vi

Rønnaug Aaberg Andresen,
leder av Fagetisk Råd

sier at vi har fått inn rundt 20 meldinger etter at Müller-saken ble offentlig kjent, sier det lite om sakenes karakter og alvorlighetsgrad. En god del av disse dreier seg om mistanker og bekymring i saker som ligger utenfor Fagetisk Råds område, enten fordi det gjelder anklaget som ikke er kirkelig medarbeider eller det dreier seg om forhold som ikke er seksuelle overgrep eller krenkelser.

– Men vi behandler alle meldinger vi har fått inn grundig og med den tidsbruk og de tiltak som den enkelte henvendelse krever. Ingen av meldingene vi har fått, er henlagt, men vil bli fulgt opp slik vi finner det nødvendig.

– Fortsatt kan vel den oversikten som ble presentert i pressemeldingen av 28. april i år gi litt bakgrunn for hva slags saker vi har fått kjennskap til (se www.katolsk.no/nyheter/2010/04/28-0004.htm).

Hva er bakgrunnen for at dere har valgt å være såpass åpne som dere har vært i denne prosessen – med blant annet å gå ut med denne oversikten?

– Først og fremst er åpenhet om slike saker helt nødvendig for at Kirken skal fremstå som troverdig – dette ikke minst på bakgrunn av alt som er kommet fram fra mange land om overgrep i Kirken, og hvordan flere av disse har vært forsøkt skjult og kamuflert, for eksempel gjennom å flytte på prester som har gjort seg skyldig i slike forbrytelser. Det må ikke herske tvil om at Kirken skal stå på de utsattes side og beskytte dem fremfor gjerningsmenn.

– Jeg mener å ha konstatert, etter mange tilbakemeldinger, at biskop Eidsvigs åpenhet og faste opptreden i media i vår har vakt respekt og beundring (for å bruke et så sterkt uttrykk) i vide kretser, også i andre kirkesamfunn. I økumenisk sammenheng er det blitt lagt merke til at Den katolske kirke her i landet ikke forsøker å stikke under en stol de feilgrep som enkelte av Kirkens tjenere har gjort seg skyldig i.

Mange av de innkomne nye sakene er foreldet etter norsk lov eller har avdød gjerningsmann/anlaget. Hvordan kan Kirken allikevel hjelpe mennesker som henvender seg med en overgrepshistorie?

– I flere av de sakene vi har mottatt, er overgriperen prest eller kirkelig ansatt som for lengst er død og derved ikke kan straffeforfølges ved sivil eller kirkelig domstol. Men de barna som var offer for overgrepene, lever fortsatt – etter 40-50 år med de traumene de er påført. De har kanskje aldri fortalt noen om det de har vært utsatt for, men har livet igjennom båret på både psykiske og fysiske følger. Her er vi i Fagetisk Råd så heldig å ha med en psykolog som har særlig kompetanse på overgrepsskader. Han har i mange tilfeller tilbudt de utsatte en eller flere samtaler for å kartlegge hva de har behov for av hjelpetiltak, og om det kan være aktuelt å henvise videre til offentlig eller privat terapi. For noen vil en beklagelse fra Kirken være

en god form for oppreisning. Vi har også mulighet til å vurdere om det er aktuelt med økonomisk oppreisning eller billighetserstatning. Sjelesorg hos en prest kan også være en hjelp i enkelte tilfeller.

Hvordan vil du selv analysere situasjonen for Den katolske kirke i Norge med tanke på overgrep begått av kirkelige ansatte/medarbeidere?

– Jeg ser det som et lyspunkt at vi ikke har fått kjennskap til at prester som lever og virker i Norge i dag, har gjort seg skyldig i seksuelle overgrep mot barn, og jeg håper at dette er det riktige bildet, og at det ikke er flere ofre som ennå ikke har hatt frimodighet til å komme til oss. Fagetisk Råd oppfordrer fortsatt den som måtte ha opplysninger om at overgrep kan ha forekommet, eller er bekymret for at noen de kjenner har vært utsatt for

– Jeg ... har fått forståelse for at det er nødvendig å be «Fri oss fra det onde»

betenkelige hendelser i kirkelig sammenheng, til å ta kontakt med våre kontaktpersoner.

– Men jeg tror at denne tiden kan ha vært hard for alle våre prester som lever etter sitt kall og aldri vil komme til å forgå seg verken mot barn eller voksne. Våre prester har nok følt mistanker og til og med frafall fra Kirken på grunn av alt som har vært sagt og skrevet. Men når det er sagt, kan kanskje denne tiden og disse erfaringene virke til at Kirken kommer styrket ut av påkjenningen. Som biskop Eidsvig sa i sitt brev til de troende 10. april: «Jeg håper at det vi gjennomgår er en lutring som vil føre til at Kirken fremstår som et sannferdig bilde på Kristus.»

Spørsmålet om politianmeldelse har naturlig nok fått mye oppmerksomhet, og enkelte har reagert på at Fagetisk Råd eller kirkelige autoriteter ikke automatisk melder en overgrepsmistanke til politiet. Hva er bakgrunnen for dette?

– Det er gode grunner til at den som har vært utsatt for et overgrep, eller pårørende hvis det er en mindreårig som er utsatt, selv skal avgjøre om de vil anmelde saken til politiet. En politietterforskning og eventuell påfølgende rettssak er en stor påkjennning for den som må gjennomgå dette. Noen ville aldri komme til kontaktpersonene eller Fagetisk Råd hvis det skulle stå i brosjyren og planen at alle saker vil bli anmeldt. De berørte må og bør selv ta avgjørelsen om de ønsker å utsette seg for dette. Det ville kunne føles som en umyndiggjøring av den utsatte og pårørende dersom beslutningen skulle fattes av en utenforstående. Men Fagetisk Råd vil kunne være behjelpelig med at vedkommende kan få bistand av advokat eller annen rådgiver til å ta denne beslutningen.

– Spørsmålet om politianmeldelse har kanskje vært den heteste debat-

ten i norsk offentlighet etter overgrepskrisen i Den katolske kirke verden over, og jeg kan vanskelig gi et fyllestgjørende svar innen rammen av dette intervjuet. Derfor forbereder jeg nå en egen artikkel om temaet til neste nummer av St. Olav.

Hvilke særskilte utfordringer står Fagetisk Råd overfor i dag?

– Rådet har mange oppgaver å ivareta foruten behandlingen av de konkrete sakene. Vi har rådgivende rolle i bispedømmet og stiftet og skal også være behjelpelige i utdanning og etterutdanning av prester, diakoner og kirkelige medarbeidere. Vi merker et behov for å se på beredskapsplanen; om det er nødvendig med oppdateringer, utfylling eller andre endringer i lys av de erfaringene vi nå har med konkrete saker. Det kommer også viktige endringer i norsk strafferett og i kirkeretten når det gjelder slike saker, og vi må følge med på det som skjer. Vi som sitter i rådet, har også fått forespørsler om deltakelse i økumeniske sammenhenger, der

disse spørsmålene tas opp i forskjellige andre kirkesamfunn. Vi blir på en måte ressurspersoner, og det er i seg selv en utfordring.

– Den største utfordringen blir nok imidlertid å drøfte hva som kan gjøres for å forebygge at slike overgrep overhodet forekommer. Det finnes institusjoner med stor kunnskap på dette området som det kan være naturlig å søke samarbeid med.

– Jeg mener at hovednøkkelen til å forebygge slike hendelser og forhindre nye overgrep ligger i arbeidet med å øke kunnskap og bevissthet om hva overgrep er og hva det gjør med et menneske å bli utsatt for seksuelle krenkelser. Først og fremst er det nødvendig å inkorporere slik kunnskap i utdanning av diakoner, prester og andre i kirkelig tjeneste. Det burde være en selvsagt del av «pensum» på alle presteseminarer.

– En annen målgruppe for kunnskapsformidling vil være de som

kan tenke seg å arbeide med barn og ungdom i kirkelig sammenheng, for eksempel på forskjellige typer leire. NUK bør være en naturlig samarbeidspartner når det gjelder å trene opp ledere ved slike arrangementer.

– Et siste område er behovet for en særskilt form for sjelesorg for utsatte for slike overgrep. I beredskapsplanen står det: «OKB vil også sørge for at bispedømmets prester blir satt i stand til å drive slik særskilt sjelesorg som er relevant for både anklager og anklagede når seksuelle overgrep har funnet sted.» Det ville være gunstig om enkelte prester som har særlige forutsetninger for en slik oppgave, får adgang til «kompetanseheving» her (for å bruke uttrykk fra moderne ledelsesteori).

Hva gjør det med deg rent personlig å sitte som leder av et organ som mottar anklager om seksuelle overgrep?

– Den største smerten ved arbeidet har vært å høre beretningene om hva barn har måttet tåle fra personer som de eller foreldrene har hatt tillit til, og å ta inn over meg hva dette har ødelagt for resten av livet. Et uttrykk for det jeg føler, har jeg funnet i titelen på den danske forfatteren Tove Ditlevsens debutbok: «Man gjorde et barn fortræd.» Disse barna er blitt skadet for livet.

– Når jeg hører disse beretningene, undres jeg over hva det er som gjør at voksne menn, prester og Kirkens betrodde tjenere kan begå slike uhyrlige ting. Det sies at overgripere ofte selv i sin tid har vært utsatt for overgrep. Men finnes det noen unnskyldning for å ødelegge et barns liv?

– Jeg har fått åpnet øynene for ondskap som finnes midt iblant oss og har fått forståelse for at det er nødvendig å be «Fri oss fra det onde».

Kontaktpersoner

Oslo katolske bispedømme

Lindie Landmark

Feiringgaten 11
2003 Lillestrøm
Mobil: 41 20 28 65
E-post:
lindie.landmark@katolsk.no

Lindie Landmark

P. Arne Kirsebom SS.CC.

Akersveien 5
0177 Oslo
Tlf.: 23 21 95 06
Mobil: 926 96 998
E-post: arne.kirsebom@katolsk.no

P. Arne Kirsebom SS.CC.

Trondheim stift

Lena Tande

Sverresdalsveien 16
7020 Trondheim
Telefon: 72 55 38 35
Mobil: 909 78 698
E-post: lena.tande@katolsk.no

Lena Tande

Mer enn bare ost

Av Heidi H. Øyma

Knappt ti måneder er gått siden klosterlivet startet igjen på Munkeby utenfor Levanger i Trøndelag. Men når St. Olav avlegger de fire brødrene et besøk, er det tydelig at de allerede har slått dype røtter.

Vi ser det på de små tingene som taler sitt tydelige språk om forankring i lokalsamfunnet. Rett innenfor døren står en kurv merket «gjestetøfler». De er strikket av en nabo. På kjøkkenet står store kaffekopper med brødrenes navn og bilde av det foreløpige klosteret. Koppene er en julegave fra naboene. Norskunnskapene i kommuniteten er også gode. Vi bemerker at de har vært flinke til å skape lokal forankring for klosteret. Brødrene svarer at de forsøker å være gjestfrie og åpne når folk kommer. Dessuten er ikke overgangen og mentalitetsforskjellene så store, mener de. Overordnede, br. Joël, påpeker at det også i Frankrike finnes en egen landsens mentalitet og stil. «Jeg kommer fra en landsens familie, jeg kjenner igjen verdiene her. Man ser folk litt an og snakker ikke før man har tenkt seg om...» Br. Arnaud mener at det er enkelt å ha direkte kontakt med folk. Og det er uproblematisk å spørre om hjelp når man trenger det.

Den lokale velkomsten var også tydelig da klosterets veteran, br. Cyril, feiret sitt 50 års ordensjubileum i mai.

Da var oppslutningen stor både fra tilreisende og naboer, og festen ble holdt på forsamlingslokalet like ved. Munkene selv har foreløpig begrenset plass.

En drøm

Br. Cyril representerer klosterets røtter på en annen måte. Som ung mann drømte han om å bli misjonær, men han syntes utdanningstiden ble for lang, da ville det ikke vært nok år igjen til å arbeide. «Jeg trådte inn i klosteret som min måte å være misjonær på. Hadde lest Thérèse av Lisieux, som også hadde en misjonærs hjerte i sitt kontemplative klosterliv. Dette var også for meg den beste måten å realisere misjonæronsket.» Br. Cyril kom likevel til fjerne himmelstrøk og hjalp en årrekke til i en grunnleggelse i Afrika. Men han hadde fremdeles en drøm om noe mer: «Selv om klosteret i Cîteaux støttet flere grunnleggelser, gjorde vi aldri en grunnleggelse selv. Jeg hadde en drøm om at Cîteaux skulle grunnlegge. Jeg kan ikke si at jeg håpet at det som er skjedd nå, skulle skje, men likevel... Den store gleden for meg er ikke at jeg har deltatt i en grunnleggelse, men at Cîteaux har lyktes i å grunnlegge. Hvis jeg ikke hadde hatt helse til å dra, ville jeg på en måte likevel vært med.» Men helsen holdt, og nå er han her, som klosterets nestor. I følge de andre er hans fredfulle temperament et uvurderlig innslag i kommuniteten.

Osten

Økonomisk har klosteret slått rot takket være osteproduksjonen. Den er ytterst profesjonell og basert på lokal melk. Å lage ost av upasteurisert melk er ekstra vanskelig, en virkelig kunst, opplyser br. Joël, som mener at fastheten og muggen er en utfordring, men smaken er topp. Og osten selger bra, selv om fransk ost kan være uvant for norske ganer. «Det lukter rart, men det smaker godt,» sa en kunde.

Hver uke tar de inn to omganger à 250-300 liter melk, noe som tilsvarer 80-120 oster i uken. Det er det nivået brødrene ønsker. Produksjonen skal tjene til livsopphold, men den skal ikke overta fokus i tilværelsen. Munkene har fått så mye positiv

oppmerksomhet på grunn av osten, at de nesten er litt brydd. «Vær så snill å få med at Munkeby er mer enn ost. Vi ber også!»

Planer

Foreløpig er bønner sentrert om et pent, men provisorisk kapell. Brødrene ønsker å komme videre med bygging av kirke og det egentlige klosteret, slik at de kan ta i mot gjester i det huset de bor i nå. Abbeden fra Cîteaux kommer på besøk senere i år, da står byggeplanene på dagsorden. Håpet er å legge ned grunnstenen i 2011 og at byggetrinnene skal være ferdig i 2012. Til det behøves penger, men ikke bare. Det trengs også et par brødre til. «Det er faktisk en betingelse for å starte byggingen,» sier p. Joël. Et ordentlig kloster betyr mer arbeid, ikke minst med gjester. Og da må man ha flere hender. Norske hender er selvsagt også velkomne. «Hvis det kommer norske kall, tenker vi at formasjonen hovedsakelig skal skje her, med kanskje noen opphold i Frankrike,» sier fr. Joël. For det er jo her i Trøndelag de skal leve.

Og her i Trøndelag har brødrene gjennomlevd sin første nordiske vinter. Det gikk bra. De opplyser fornøyd at ingen ble syke. «Vi tok tran.» ■

Munkebyosten

Selges i selvbetjeningsbod ved oppkjørselen til Munkeby Mariakloster, i besøkssenteret på Tautra Mariakloster og Bondens marked i Levanger, samt Rafnkloa delikatesse og Fru Pedersen gourmet i Trondheim og La Fromagerie på Majorstua i Oslo.

Støtt klosterbyggingen

Gaver kan gis på kontonummer

4202 13 56772

Vil du ha skattefradrag på gaven, (fra kr. 500 til kr. 12 000), betal via Oslo katolske bispedømme, kontonr: 3000 15 11110, merket «Til Munkeby Mariakloster»

Se også www.munkeby.net og Broen nr. 5-2009.

Avtroppende Caritas-general:

– Vi jobber ikke på vegne av oss selv

Av Kristina Solum

Brorparten av staben i Caritas Norge

Kari-Mette Eidem har utdanning i religi- onshistorie og som psykiatrisk sykepleier, men har jobbet profesjonelt for Kirken i 32 år. Hun er nå inne i sitt siste år som generalsekretær i Caritas Norge, og sa seg i denne forbindelse villig til å dele noen av sine erfaringer med St. Olavs lesere.

Hva var din bakgrunn da du kom til Caritas?

– Da jeg kom til denne stillingen, hadde jeg 20 års erfaring som ansatt i en katolsk menighet, og jeg hadde arbeidet i 17 år med innvandrere og flyktninger i Romerike, det var et interkommunalt prosjekt i samarbeid med Kirken. Jeg hadde også fungert som menighetsleder i tre år fordi vi ikke hadde prest; jeg ble innsatt av biskopen. Så det er klart at jeg hadde en bakgrunn utenom det vanlige da jeg kom til Caritas.

Neste år går du av med pensjon, og stillingen som Generalsekretær utlyses i disse dager. Hva innebærer dette vervet?

– Stillingen er allsidig, for når du skal være leder for en viktig organisasjon som Caritas, må du kunne noe om administrasjon og ledelse, og også forstå deg på mennesker. Men fremfor alt, slik jeg ser det, bør den personen som skal lede organisasjo-

nen etter meg, ideelt sett ha en sterk og tydelig forankring i Den katolske kirke.

– På den annen side er det avgjørende å vite noe om hva bistandssamarbeid er. Bistand er faktisk et fag, og skal du jobbe med det, må du ha erfaring fra denne type arbeid. Samtidig må man forstå betydningen av Kirkens sosiallære og at vi er i en organisasjon med en spesiell identitet. Den skal komme frem i alt vi gjør. Vi jobber ikke på vegne av oss selv, men på vegne av en hel verdenskirke. Vi har et kall til å jobbe på vegne av Kirken, for eksempel i kampen mot fattigdom. Jeg nevnte ledelse og administrasjon, og i det ligger å følge med på alle våre prosjekter. Dessuten må man være litt synlig både i det katolske miljøet og i samfunnet.

– Caritas er et digert nettverk, det er ikke alle i Norge som er klar over hvor omfattende konføderasjonen er. Du finner oss over alt, noe vi er stolte av. Samtidig er det lett å orientere seg i nettverket. Kontakten med de 165 nasjonale Caritas-organisasjonene er av stor betydning, vi drar vesentlig nytte av å utveksle kompetanse og erfaringer. På enkelte felt kan vi her i det lille Caritas Norge med våre åtte ansatte være flinkere enn våre søsterorganisasjoner, og da blir vi hørt.

Hva er de mest sentrale sakene dere arbeider for?

– Jeg vil gjerne trekke frem noen av de sakene vi synes det har vært viktig å få gjennomslag for i det internasjonale Caritas-nettverket.

– I nødhjelpsarbeidet har vi bidratt til bevisstgjøring knyttet til forebygging. Det finnes grep man kan ta for å forhindre at skadeomfanget blir så stort dersom en katastrofe inntreffer. Hvis vi vet at det kommer tyfoner i land som Filippinene og Vietnam hvert år, lønner det seg for organisasjonene å bygge opp beredskapskompetanse.

– En annen sak vi brenner for, er kvinners situasjon og likeverd. Dette er innbakt i absolutt alt vi gjør. Det gjelder for så vidt her i Norge og; vi må ha likeverdighet her på kontoret også.

– Et tredje område vi er stolt av, er forebygging av hiv og aids, som har stått veldig i fokus for oss.

– Mer prinsipielt har det vært viktig å utvikle noe vi kaller *partnerskaps-tanken*. Med det mener vi at når vi samarbeider med noen, lytter vi til lokalbefolkningen. Vi forstår at de vet best hvor skoen trykker som er nær problemområdet eller katastrofen. Det er dette vi kaller *subsidiari-tetsprinsippet*.

Hvilke utfordringer møtte du da du overtok?

– Min utdannings- og erfaringsbakgrunn var ikke rettet inn mot en lederjobb, så det var en utfordring å lede en bedrift i det norske landskapet. For selv om vi er fornøyd med nettverket vårt og det kompetente arbeidet vi gjør med en kyndig stab, så kan det være vanskelig å bli hørt i miljøene, f. eks i UD eller i NORAD, eller i samfunnet generelt.

– I grunnen er hele denne jobben en eneste stor utfordring, men det er en spennende utfordring. Samtidig som du ser at man trenger å forandre denne urettferdige verden, så opplever du at det lille vi gjør kan være både effektivt og målrettet. Vi kan se konkrete resultater, og vi aner enda større resultater av den prosessen vi har vært med på å sette i gang sammen med partnerne.

Er det noen spesielle prosjekter du vil huske?

– Arbeidet i Caritas er så mangesidig, men fra den første tiden, før jeg ble generalsekretær, husker jeg møtet med Kosovo etter at flyktingene kom tilbake dit. Da brant det på Balkan, og vi så de ødelagte landsbyene, minnelagte veier, brønner med lik. Det var mitt første møte med menneskets vanvidd.

– Noe jeg vil huske fra den siste tiden, er møtet med kirkeledere på Filippinene, ledere fra alle mulige kristne grupper. Det er sterkt, for de jobber intenst for fred i et land som har så veldig langt igjen før det blir ett rettferdig samfunn. Da synes jeg det er fint å se at Caritas kan samarbeide økumenisk på en måte som er helt reell. Det er ikke et ord, det er samhandling. Så det er vel møtet med menneskene, med individuelle skjebner og møtene med landsbyene som alltid kommer til å sitte igjen.

– Men det er også ting jeg ikke har fått realisert ordentlig, som jeg skulle ønske vi kunne gjøre. Jeg tenker for eksempel på å få en større plass i katekesen i menighetene og være med på å inspirere unge mennesker i Norge til å bidra til å forandre verden mer aktivt. Jeg mener at ungdom

Kari-Mette Eidem på kontoret

i dag er opptatt av dette, og at vi kunne gitt dem enda mer inspirerende muligheter.

– Jeg tenker også på menighetene i Norge, at de skal få overskudd til å se seg rundt i nærmiljøet og ta fatt i diakonale oppgaver. Jeg tror at etter hvert som vi blir rikere i dette landet, blir det stadig flere som faller utenfor, og da synes jeg at vi som kirke har en oppgave. Så for en ny leder er det mye som kan tas fatt i og forbedres.

– En fin ting er at vi nylig har fått ordentlige lokaler i Storgata 38. Det setter tydelig preg på arbeidshverdagen, for det er ikke likegyldig hvor kontorene er plassert. Vi føler oss vel med å være plassert midt i verden her, nær Grønland, i grunnen midt i det «typiske», vanlige Oslo. Det er nesten så sykebilene fra Legevakten ved siden av minner oss om at det er folk der ute som trenger hjelp. ■

Fra biskop Berislav Grgic' kalender* 8

9–18/9 Bispemøte i Roma
28/9 Møte i finansrådet, Tromsø
11–23/10 Ferie

*Åjour per 21/8

Stiftelsen Caritas Norge er Den katolske kirkes bistandsorganisasjon, og arbeider med basis i Kirkens sosiallære. Vi arbeider med utviklings- og nødhjelpsprogram, tiltak som fremmer solidaritet mellom land i Nord og Sør, og for å styrke det sosiale og diakonale arbeidet i de katolske menighetene i Norge. Caritas Norge støttet i 2009 prosjekter i 17 land med omlag 34 millioner kroner. Vårt sekretariat består av åtte personer, og vi holder til i nye lokaler i Storgata 38 sentralt i Oslo.

Generalsekretær

Da vår nåværende generalsekretær skal gå av med pensjon sommeren 2011, søker vi ny daglig leder.

Generalsekretæren i Caritas Norge arbeider på oppdrag av og i nært samarbeid med stiftelsens styre. Generalsekretæren må

- ha kjennskap til og forankring i Den katolske kirkes sosiallære
- ha kunnskap om og erfaring fra bistandsvirksomhet
- ha kjennskap til Den katolske kirke i Norge
- ha ledererfaring og lederegenskaper
- ha erfaring med prosjektledelse og nyskapning
- beherske engelsk og helst minst ett annet fremmedspråk (fortrinnsvis fransk eller spansk) skriftlig og muntlig

Generalsekretærstillingen er en åremålsstilling på 6 år. Tiltredelse mai 2011. Lønn etter avtale.

Nærmere opplysninger ved henvendelse til styreleder Elisabeth Thielemann, tlf. 976 10 274, e-post elisabeth.thielemann@steystein.no – merk e-posten med "Generalsekretær i Caritas".

Søknad med CV sendes til samme e-postadresse, eller til Caritas Norge, c/o styreleder Elisabeth Thielemann, Gildeskålveien 32a, 8003 Bodø. Søknadsfrist: 1. oktober 2010.

Fra biskop Bernt Eidsvigs kalender* 8

14/9 Birgittaforeningen, Halden
15/9 Møte i PROs Arbeidsutvalg
15/9 Styremøte St. Eystein presteseminar
22–24/9 I Trondheim
25/9–1/10 I retrett
3/10 Jubileumsmesse på Hønefoss
4–7/10 Prestemøte, Mariaholm
9/10 Pastoralrådet, Trondheim
9–11/10 I Trondheim
12/10 Religions- og livssynslederforum
13/10 Styremøte St. Eystein presteseminar
14/10 Domkirkerådet, Oslo
15–17/10 I Roma i anledning festen for Olavs omvendelse
20/10 Møte i PROs Arbeidsutvalg
21/10 Kommissjonen for interreligiøs dialog
24/10 Visitas i Kristiansand
27/10 Legfransiskanerne, St. Hallvard, Oslo

*Åjour per 24/8

Religionsfrihet og forhold til andre religioner

Av p. Fredrik Hansen

I løpet av sin siste sesjon ferdigstilte Det annet vatikankonsil sine to mest omdiskuterte dokumenter: erklæringen om Kirkens forhold til de ikke-kristne religioner, *Nostra aetate* (28. oktober 1965) og erklæringen om religionsfriheten, *Dignitatis humanae* (7. desember 1965).

Under konsilet, og spesielt etter det, fremstod biskop John Willem Gran OCSO av Oslo som en av dokumentenes store forkjempere.

Forholdet til andre religioner

Denne veldig korte erklæringen, som består av fem artikler, hver med sin egen overskrift (*Innledning; De forskjellige ikke-kristne religioner; Islam; Jødedommen; Den universelle broderånd uten noen form for diskriminering*), begrunnet sin egen nødvendighet i at verdens utvikling stadig fører menneskene nærmere hverandre, og gjør behovet for gjensidig forståelse og respekt fundamentalt. Samtidig understreker det at alle mennesker i bunn og grunn står i et forhold til Gud: «Alle folkeslag utgjør jo ett fellesskap, de har én felles opprinnelse idet Gud lot menneskeslekten befolke hele jorden. De har også et felles endemål, nemlig Gud, hvis forsyn, velgjerninger og frelsesplan omfatter alle, inntil de utvalgte forenes i Den hellige Stad, som Guds klarhet opplyser og hvor alle folkeslag vandrer i Hans lys» (art. 1). Det som kjennetegner alle religioner, er at menneskene i dem søker svar: «Hva er mennesket? Hva er meningen med og målet for vårt liv? Hva består det gode i?» (1).

Erklæringen behandler i korte trekk de ikke-monoteistiske religioner, og nevner især hinduismen og budd-

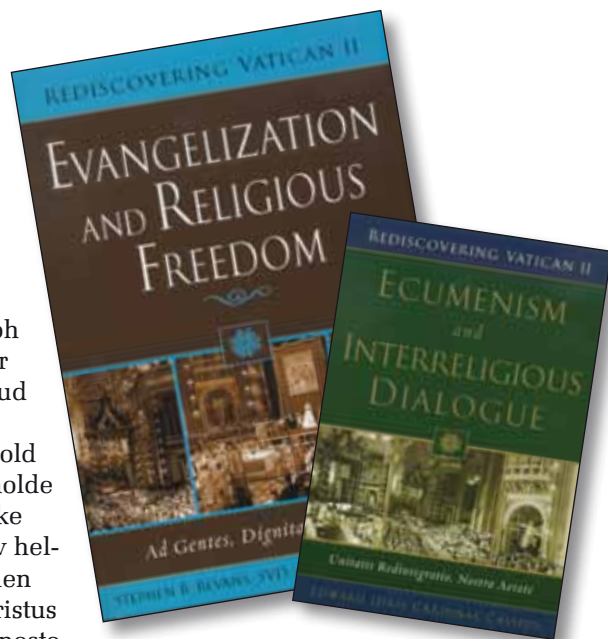
hismen. Så kommer noe av kjernen i dokumentet: «Den katolske kirke forkaster intet av det som er sant og hellig i disse religioner» som «reflekterer en stråle av den Sannhet som opplyser alle mennesker. Men den forkynner også, og den skal bestandig forkynne Kristus, som er «veien, sannheten og livet» (Joh 14, 6), i hvem menneskene finner det religiøse livs fylde, i hvem Gud har forlikt alle ting med seg» (2). Denne setningens dobbelte innhold har vært vanskelig for mange å holde sammen: at Kirken på en side ikke forkaster det som måtte finnes av helighet og tro i andre religioner, men samtidig påny understreker at Kristus alene er sannheten og frelsens eneste opphav.

Islam og jødedommen

Islam, påpeker erklæringen, har mange trekk som forener muslimene med de kristne: De «tilber den ene, levende, i seg selv hvilende, barmhjertige og allmektige Gud, himmelen og jordens skaper», de ærer Jesus (dog ikke som Gud, men som profet) og Maria, og de «venter dessuten på dommens dag, da Gud, etter først å ha vekket dem opp igjen, skal belønne alle mennesker» (3).

Jødedommen tilsies en enda større ære: «Kristi kirke erkjenner nemlig at dens tro og dens utvelgelse har hatt sin begynnelse hos patriarkene, Moses og profetene, ifølge Guds hemmelighetsfulle frelsesplan. Den bekjenner at alle kristne, Abrahams barn ifølge troen, innbefattes i patriarkens kallelse, og at Kirkens frelse er forutsagt på profetisk vis i det utvalgte folks vandring ut av trelldommens land. Derfor kan Kirken ikke glemme at den har mottatt den gamle pakts åpenbaring ved dette folk som Gud i sin uutsigelige barmhjertighet har villet inngå denne tidligere pakt med, den kan ikke glemme at den næres av det gode oliventreets rot, som folkeslagene oljegrøner er blitt innpodet i» (4).

Konsilfedrene understreket også at selv om de jødiske lederne «presset Kristi død igjennom», kan «ansvaret for det som ble begått under hans lidelse, allikevel ikke tillegges alle de

jøder som levde den gang, og heller ikke jødene i vår egen tid». Dette, understreket konsilet, må kommuniseres til alle de troende; konsilfedrene fortsatte med å fordømme enhver form for diskriminering, og fremsatte følgende beklagelse: Kirken «beklager [...] derfor med sorg det hat, de forfølgelser, de utslag av antisemitisme som er blitt rettet mot jødene, uansett hvilke tider de har funnet sted i og hvem som har vært deres opphavsmenn.» (4). Avslutningsvis gjorde Vatikan II denne tanken universell: «Kirken fordømmer altså som fremmed for Kristi sinnelag enhver diskriminering eller forurettelse som skjer på grunn av avstamning, hudfarve, sosiale kår eller religion» (5).

Dokumentet om religionsfriheten

Denne erklæring henger selvsagt sammen med den første. Har man først sagt at det finnes elementer i de andre religioner som peker mot Gud, hans forsyn og hans plan, samt at enhver form for diskriminering på grunnlag av religion er fremmed for den kristne, må dette ha noe å si for ens syn på religionsfrihet.

Etter å ha slått fast tidens frihetslengsel, sier dokumentet: «Dette Vatikankonsil har sin oppmerksomhet sterkt rettet mot disse lengsler, og i den hensikt å erklære i hvilken utstrekning de stemmer overens med sannhet og rett, vil konsilet granske kirkens tradisjon og lære, hvor den alltid vil finne nytt som er i pakt med det gamle.» (1).

Men samtidig følge konsilfedrene opp med en betingelse: «Vi tror at denne ene sanne religion er å finne i den katolske og apostoliske kirke, som av Herren Jesus har mottatt det oppdrag å utbre troen til alle mennesker...» Altså, som i dokumentet om de ikke-kristne religioner, må man holde to elementer sammen: Kirken fornekter ikke sin sannhet, og vil tolke også religionsfriheten i forhold til denne.

Religionsfrihetens grunnlag og hensikt

Derfra kommer så definisjonen: «Dette Vatikanconsil erklærer at mennesket har rett til religionsfrihet. Denne frihet består i dette, at alle skal være fri for tvang både fra enkeltmenneskers, sosiale grupper og en hvilken som helst menneskelig makts side, slik at ingen på det religiøse område tvinges til å handle

samfunnets beste (religionsfriheten kan ikke brukes til å diskriminere mot enkelte grupper, eller drive politiske spill), og til en grunnleggende moral (vold og overgrep, manglende respekt for andres morallære eller brudd på andres rett til å beskyttes mot det de finner støtende, kan ikke skjules under religionsfrihet).

Konsilet ser så religionsfriheten i lys av åpenbaringen. Den ligger i troen selv, siden troen innebærer «at mennesket ved sin tro skal gi Gud et frivillig svar, og dessuten at ingen mot sin vilje skal tvinges til å slutte seg til troen» (10). Også Jesu egne handlinger bekrefter dette, siden han «støttet og bekreftet sin forkynnelse med undere for å vekke sine tilhøreres tro og sette den på prøve, ikke for å øve noen tvang på dem» (11). Derfor, «tro mot Evangeliets sannhet følger Kirken

Religionsfriheten ligger plantet i mennesket da den er et uttrykk for menneskets søken etter sannheten, en søken Gud selv har gitt menneske.

mot sin samvittighet – eller hindres i å gjøre noe som samvittigheten tilsier, privat eller offentlig, alene eller i fellesskap, men innenfor gitte grenser. Konsilet erklærer videre at retten til religionsfrihet er basert på selve menneskeverdet slik dette er tilkjennegitt i Guds åpenbarte ord og ved fornuften. Denne menneskerett til religionsfrihet bør erkjennes i samfunnslovene, slik at den blir juridisk fastlagt.» (2). Religionsfriheten ligger plantet i mennesket da den er et uttrykk for menneskets søken etter sannheten, en søken Gud selv har gitt mennesket. Hemmes menneskets søken etter, i ytterste forstand, Gud, begås et alvorlig brudd på menneskets rett. Denne frihet må også trygges for religiøse fellesskap og i familien, og i dette arbeidet besitter staten ansvaret, et ansvar enhver stat må erkjenne og ta på alvor.

Artikkel 7 i dokumentet omhandler religionsfrihetens grenser: «Religionsfriheten utøves i et samfunn av mennesker, og derfor er dens praksis underlagt visse normer». Disse er, sier konsilet, knyttet til andres rettigheter (ingen kan kreve at det å skade andre skal beskyttes av religionsfrihet), til

derfor Kristi og apostlenes vei når den anerkjenner religionsfrihetens prinsipp som svarende til menneskeverdet og Guds åpenbaring, og når den fremmer denne frihet» (12)

Avslutningsvis ser Kirken på seg selv i dette, og sier «I menneskenes samfunn og overfor en hvilken som helst øvrighet gjør Kirken krav på frihet i egenskap av åndelig autoritet, idet den er opprettet av Kristus Herren og har fått det guddommelige oppdrag å gå ut i hele verden og forkynne Evangeliet for all skapningen. Kirken gjør like ens krav på frihet fordi den er et samfunn av mennesker med rett til å leve blant medmennesker i overensstemmelse med det den kristne tro tilsier» (13).

Etter konsilet

I de nærmere femti år som har gått siden konsilets avslutning, står nok to elementer som arven etter disse erklæringene. For det første den utfordring det er for mange innad i Kirken å holde erklæringenes helhetlige budskap sammen, at det å erkjenne religionsfrihet som en universell

menneskerett og andre religioners verdi, ikke går imot at man bekjenner den katolske tros universelle sannhet, gyldighet og verdi. Det andre er det faktum at i betydelig større grad enn før opplever Kirken i den vestlige verden at den egen frihet svekkes og trekkes i tvil. Samtidig er det hevet over enhver tvil at Kirkens rolle som internasjonal aktør for religionsfrihet ville vært umulig uten dokumentene.

Dokumentene på nett:

www.katolsk.no/info/paul6/na.htm
www.katolsk.no/info/paul6/dh/

Anbefalt lesning:

Jon Willem Grans erindringer fra konsilet:

DET ANNET VATIKANKONSIL
– oppbrudd og fornyelse, St. Olav Forlag.

John Willem Gran (1920-2008), tidligere biskop av Oslo katolske bispedømme, var til stede under de fire konsilperioder fra 1962-1965. Med et skarpt blikk for detaljer skildrer han i denne boken konsilet fra innsiden.

**Kjøp den på
stolavbok.no**

Grensesprengende fellesskap

Tekst og foto Kristin Sæther

Hver måned samles mennesker over hele verden i lokale «Tro og Lys»-grupper. I Norge finnes 10 slike grupper. I forrige St. Olav kunne vi lese at «Tro og Lys»-bevegelsen i Norge fikk «Brobyggerprisen». Men hvem er de egentlig?

Bodil Sodal, mangeårig drivkraft i Mariahuset

Det er sommeravslutning i «Tro og Lys»-gruppa på Lambertseter. Vanligvis holder de til i kirka på Lambertseter, men den årlige sommerfesten pleier de å ha i hagen på Mariahuset. Den store villaen på Frogner huser en legmanskommunitet med tre psykisk utviklingshemmede kvinner i sentrum.

Gjestene ankommer. Noen setter seg ute, noen inne, noen går rundt. Noen er glade, noen er triste, noen er utålmodige, noen er sultne... Alle er det de er uten å late som de er noe annet enn akkurat det. Blinde Gjermund sitter ute i regnet, vifter med hendene og ser lykkelig ut. Vicente går rundt og sier «hum, hum, min venn!» og tar alle i hånden. Multihandikappede Synnøve danser til Mozart med Anne Kari. Laila begynner å bli utålmodig og vil synge bordvers.

Hva er fellesskap?

Omsider skjer det noe, gruppa samler seg i en ring. Ingrid ønsker velkommen med skjelvende, stammende stemme og spasmske armbevegelser. Deretter er det felleskapssangen som Laila leder an. «Det er jeg, det er du, det er oss, det er hjertet, det er Gud, som danner fellesskap....» Hele sangen synges med bevegelser. Så tar Evy over. Hun leser om Moses som måtte dele ansvaret på flere og prøver å få

i gang en samtale om hva fellesskap egentlig er. Mange tar del i samtalen. Én sier fellesskap er å ha hverandre. En annen sier at i et fellesskap er alle viktige fordi ingen andre kan være akkurat deg. Flere sier «Tro og Lys» er det eneste fellesskapet de har hvor de kan være helt seg selv og bare være. Gjermund sier at her trenger han ikke å tenke på konsekvenser. Så sendes

Tro og Lys er en perle når det gjelder å glede seg over hverandre. Der skjer festen.

et lys rundt og alle som vil, ber en bønn høyt eller stille. Det bes og takkes. Mange takker for at «Tro og Lys» finnes, at de får tilhøre et fellesskap. Gjermund ber værgudene være snille så vi kan sitte ute og grille etterpå. Og sannelig, når maten på grillen er ferdig, har det sluttet å regne!

Alle benker seg ned rundt bordene i hagen. Synnøve sitter i vognen sin og blir matet av Bodil, en av de boende i Mariahuset. «Tro og Lys er en perle når det gjelder å glede seg over hverandre. Der skjer festen,» sier Bodil. Litt lengre ned sitter Evy og Gjermund, to gamle venner, de snakker og ler. «Tro og Lys betyr for meg et unikt fellesskap og en trygg tilhørighet. Det er et sted hvor vi alle er like

viktige og vi alle blir hørt, uansett hva slags kommunikasjonsmuligheter den enkelte har. Det er et sted hvor vi kan dele tanker om tro og kan fordype oss i ulike emner på det nivået den enkelte er. Tro og Lys er på en måte en livsstil og en veileder for meg,» sier Evy. Børge står ved grillen og forsøker å redde noen litt for brente pølser. «For meg betyr Tro og Lys vennskap

og fellesskap, at vi deler gleder og sorger på en åpen og tillitsfull måte sammen. I tillegg kommer samtale om viktige saker i vårt daglige liv. Jeg har mine aller beste venner i Tro og Lys.»

Gudstjeneste

Sommerfesten avsluttes med gudstjeneste i kapellet i kjelleren på Mariahuset. I dag er det Ole Johan fra Den norske kirke som er prest. Han er tydelig berørt av «menigheten». Hva ser han? Her sitter mange tunge diagnoser og skjebner side om side med normaldefinerte. Er det forskjellene han ser? Tenker han «stakkars de»? Jeg tror ikke det er det han tenker. Jeg tror han bare ser mennesker, et vidunderlig mangfold, på lik linje foran Gud.

Det skjer noe grensesprengende når Laila er liturg, André bærer kalken, Vicente går rundt og holder hender, Synnøve danser, Gjermund sukker og Ingrid synger «O bli hos meg» med en renhet som ikke kan beskrives. Det

Noe faller. Murer av beskyttelse. Roller. Hierarki.

skjer noe med oss normal-definerte når vi tar inn dette, når vi tør å møte disses blikk. Noe faller. Murer av beskyttelse. Roller. Hierarki. Vi kommer

inn til det stedet hvor vi bare er mennesker. Hellige, skadede mennesker, alle som én. Forenet i Kristus. ■

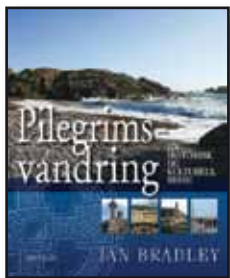
Kristin Sæther, musikk lærer og musiker, bodde halvannet år i Mariahuset fra 2008-10.

Tro og lys

- Internasjonal, kristen bevegelse som arbeider for at utviklingshemmede og deres familier skal finne sin plass i samfunn og kirke.
- Startet i 1971 av kanadieren Jean Vanier og spesialpedagogen Marie-Hélène Mathieu.
- Det er i dag 1612 Tro og Lys-grupper i 91 ulike land.
- De første gruppene i Norge startet i 1990. Katolikken Aslau Espe opprettet den første gruppen og har siden vært sentral i Tro og Lys i Norge. I dag finnes 10 grupper, de fleste på Østlandet.
- Gruppene er økumeniske, åpne for mennesker fra ulike kirkesamfunn, men også for mennesker som ikke har noen synlig kirketilhørighet. Både lutherske og katolske prester / diakoner er knyttet til gruppene.

Norsk nettsted:
www.trooglys.no

Ian Bradley

Pilegrimsvandring

En historisk og kulturell reise

Oversatt av Sigrid Naas

Verbum forlag 2010

Ian Bradley er en av Storbritannias mangslungne kulturpersonligheter. Han er ordinert prest i Den skotske kirke, men har en fortid som politisk journalist i *The Times* og som leder av de religiøse programmene i BBC Skottland. Han er regelmessig bidragsyter til det katolske ukemagasinet *The Tablet* og forfatter av en lang rekke bøker om svært ulike emner. For tiden foreleser han i kirkehistorie og praktisk teologi ved universitetet i St. Andrew's i Skottland, er kapellan og studentprest.

Forskning og erfaring. Boken *Pilegrimsvandring. En historisk og kulturell reise* er resultatet av flere års forskning og personlige erfaringer som pilegrim. Den er delt i to hovedbolker. Første del er en grundig gjennomgang av den kristne valfart gjennom historien, fra dens bibelske opphav i Abrahams oppbrudd fra Ur ved Eufrat og dens tidlige kristne røtter, via dens «gullalder» fra ca. år 1000 til 1500, til den nåværende nesten overraskende pilegrimsinteressen, både til «gamle», veletablerte pilegrimsmål, som Santiago de Compostela, og til nyere, som Medjugorje i Bosnia-Herzegovina og Taizé i Frankrike. Annen del er en like grundig gjennomgang den historiske bakgrunn og oppdatert presentasjon av tretten sentrale pilegrimsruter og mål, blant dem Roma, Santiago de Compostela, Nidaros, Czestochowa i

Polen, Lourdes, Medjugorje og Lindisfarne på den engelske østkysten.

Han har selv gått flere av disse veiene. Ikke minst omtaler han pilegrimsveien til Nidaros med kjærlighet, og understreker ærlig: «Jeg lærte like mye om pilegrimsreiser av å takle egne gnagsår og andres snorking som av de mer opphøyde tankene og vakre bildene.»

En fremmed. En klassisk definisjon av en pilegrim er «en 'fremmed' som foretar en reise (valfart) til et religiøst mål». Et religiøst mål kan være så mangt: i før-kristen tid en kilde, et hellig tre, en hellig sten, senere et sted hvor man kunne hedre de jordiske levninger etter en samtiden oppfattet som et hellig menneske, som i Nidaros. Særlig populære i katolsk sammenheng er steder der Jomfru Maria sies å ha vist seg, i Lourdes, Fatima og Medjugorje.

Alle de store verdensreligioner har for øvrig sine faste pilegrimssteder, selv om det bare er i islam at det legges ut på en pilegrimsreise (til Mekka) er nedfelt som et religiøst påbud.

Hvorfor nå? Bradley funderer over mulige årsaker til at valfarter har tatt seg så kraftig opp i vår tid, og fremhever tanker om sammenheng med en gjenfunnet følelse av stedets og landskapets hellighet midt i en sårbar og urbanisert verden (såkalte øko-valfarter), åndelig rotløshet og behov for anonymitet i et fellesskap. Han andres også over at pilegrimsferder spesielt har tatt seg opp jo mer kirketilhørigheten er svekket. Et annet aspekt av pilegrimsoppblomstringen henger sammen med økende turisme: Det tørkes støv av tidligere pilegrimsmål, eller opprettes nye, med mer uviss religiøs opprinnelse, ofte etter initiativ fra lokale myndigheter. Dette finner man kanskje særlig i Nord-Europa, hvor behovet for alternative målsetninger for fritidsaktiviteter og lengselen etter «noe åndelig» er stor.

Sitatrikdom. *Pilegrimsvandring* omfatter et vell av gamle og nye sitater som utsier noe om pilegrimens liv, fra Salmenes bok: «La oss gå opp til Jerusalem», eller sankt Hieronymus,

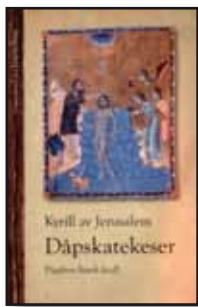
som skrev i et brev at «din tro fattes intet (selv) om du aldri har sett Jerusalem» og at «adgang til de himmelske saler er like lett fra Britannia som fra Jerusalem, for Guds rike er inne i deg.» Sankt Augustin skrev på 400-tallet: «Pilegrimen går ikke gjennom verden for å oppleve noe nytt – men for stadig selv å bli ny», mens en anonym forfatter adskillig senere, da valfarter sto på høyden som populær religiøs aktivitet, ganske beskt uttalte at «valfart er bortkastet hvis det ikke innebærer fullstendig og varig moralsk forbedring.»

Ian Bradley skriver vakkert om Wales' mest stemningsfulle valfartssted, Bardsey Island. Hans siterer dikterpresten R.S. Thomas, selv prest i Wales i over ti år, som i sitt dikt «Pilgrimages» skriver om øyas tiltrekningskraft, og om kjernen i det paradoks en pilegrimsreise er: *Er det en indre eller en ytre reise? Finner vi Gud i landskapet, ved de hellige stedene, eller er han der, mørk og uforklarlig inne i oss? Finner vi ham på veien, ved bestemmelsesstedet, eller tar vi ham med oss? Er pilegrimslandskapet mer enn noe annet et landskap i sinnet?*

Et løft. Verbum forlag har tatt et skikkelig løft ved å utgi boken. Den er ikke bare omfattende – 220 store boksider – men er også gjennomillustrert både med fotografier og kart over forskjellige pilegrimsruter i fortid og nåtid. Et godt poeng er at alle valfartsstedene som blir gjennomgått i del to, avsluttes med en rekke internettadresser og reisetips for å ta seg frem til de forskjellige målene. Bak i boken finnes et førsteklases register.

Et pussig fenomen er likevel oversettelsen av tittelen. På engelsk heter den: *Pilgrimages: A spiritual and cultural journey*. Forlaget har kanskje sine grunner for å oversette «åndelig» med «historisk», men de er uutgrunnelige.

Mette Nygård
Psykiater og forfatter. Har blant annet skrevet pilegrimsboken *Og vegjine falle so vide. Om gamle og nye pilegrimsmål*.

Kyrillos av Jerusalem

Dåpskatekeser

Dagfinn Stærk (red)

Luther Forlag 2010

Fornyelsestider i Kirken bærer som regel det kjennetegn at Kirken har vendt blikket *ad fontes*, mot sine kilder i sin barndom og ungdom – selv om Kirken riktignok alltid er ung i åndelig forstand. Kanskje var det en fornyelse de håpet på, de lutherske teologer som i tidsrommet 1880 til 1897 – betegnende nok sammenfallende med den tiden som kalles den litterære gullalder i Norge – oversatte og utgav et imponerende antall av kirkefedrenes skrifter på norsk, i alt 19 bind. Om denne kraftanstrengelse i oversettelsesarbeid og forlagsvirksomhet den gang avfødte en større interesse for kirkefedrene i norsk, luthersk kristenliv er en annen sak. De toneangivende, religiøse strømninger i Norge på den tid øste nok helst fra andre kilder. En av initiativtakerne til serien, Dr.Knud Carl Krogh-Tønning, ble få år etter tatt opp i Den katolske kirke.

Nå, godt over hundre år etter, er kirkefedrene allikevel kommet på moten, og det over et bredt konfesjonelt landskap. På svensk er det allerede gjennom en årrekke kommet en jevn strøm av oversettelser av kirkefedrene, på norsk har det vært mer sporadisk. Dog bør i denne sammenheng nevnes *Ambrosius av Milanos dåpskatekeser*, som Luther forlag utgav i 1999, oversatt og kommentert av dagens forlagssjef Asle Dingstad. Nå har Luther villet utfylle bildet av katekesen i Oldkirken ytterligere, og nyutgir ett av de skrifter som var med i den store samlingen fra 1880 og 90-årene, *Kyrillos av Jerusalems katekeser*, oversatt av Johannes Belsheim, og i den foreliggende utgave språklig revidert og kommentert av Dagfinn Stærk. Kyrillos gikk gradene fra diakon

til biskop i Jerusalem i tiden mellom de to første økumeniske konsiler, og deltok selv i det andre i Konstantinopel i 381. Men selv om han var engasjert i de store teologiske stridighetene på 300-tallet, om enn ikke så heftig som andre i tiden, var det på det liturgiske og kateketiske han hadde sine største gaver.

Kyrillos visste å utvikle Jerusalem, stedet hvor fullbyrdelsen av Kristi oppdrag fant sted, til en by hvor dette dramaet re-presenteres liturgisk med stasjonsliturgier. En praksis som selv Roma skulle lære av. I sine katekeser trekker Kyrillos ofte trådene til liturgien.

Gjennom Kyrillos' *Dåpskatekeser* får vi et rikholdig innblikk i hvordan en av oldkirkens beste kateketer underviste. Her møter vi den frimodige bruken av Den hellige skrift som kjennetegner denne førkristne tid: Det gamle testamente peker mot frelseshendelsene i Det nye testamente og videre mot videreføringen av disse i Kirkens sakramenter. På samme tid appliseres Skriftens moralske formaninger på tilhørerne, men hele veien i tett forbindelse med den forvandling som inntreffer med deltagelsen i sakramentene – Kyrillos' katekeser fremhever Guds nåde. I Kyrillos' katekeser er det en tett forbindelse med liturgien. Det er liturgien som står i sentrum, for det er gjennom den vi får del i og blir deltagere i Kristi frelse i dag. Særlig de mystagogiske katekesen, de som ble gitt etter dåpen, kaster lys over dette. Her vises det hva det vil si å leve et liv der det er enhet mellom de tegn og handlinger vi hengir oss til i liturgien og vårt liv forøvrig.

Dagfinn Stærk har gjort et fint arbeid med å revidere oversettelsen og gi den et etterord.

Kyrillos' katekeser er aktuelle, ikke minst fordi Den katolske kirke har gjeninnført voksenkatekumenatet og ønsker at all katekeser skal ha denne som modell. Men ikke bare av slike mer faglige grunner er den aktuell. I katekesene møter vi et budskap som ikke er gått ut på dato. Dette er kristen, katolsk forkynnelse som treffer oss også i dag, den er opplærende, oppmuntrende og oppfordrende.

Utgivelsen anbefales på det varmeste.

Torvild Oftestad – Det kateketiske senter

Nyhet!

Thomas à Kempis:

KRISTI ETTERFØLGELSE

– i ny og hendig utgave

Oversatt av Jeanne Wreden

ISBN: 978-82-7024-223-8

Pris: kr 198

... en perle innen
åndelig litteratur.

Pave Benedikt XVI

St. Olav forlag utga første gang Thomas à Kempis' *Kristi etterfølgelse* (*De imitatione Christi*) så tidlig som i 1892 – tre år etter forlagets opprettelse. Vår siste utgave (2007) av dette åndelige mesterverket, i Jeanne Wredens oversettelse, er utsolgt fra forlaget. Derfor er det nå produsert en nyutgivelse – og denne gang i lite og hendig lommeformat, med gullsnitt og leseband. Denne komplette utgaven av *Kristi etterfølgelse* har i tillegg til **temaindeks** også **bibelferanser** i indeks og tekst.

De imitatione Christi ble publisert med anonym forfatter i 1418 og først senere tilskrevet Thomas à Kempis. Helt fra begynnelsen av nådde den langt utover kretsen av munkeskriftet egentlig var ment for. *Kristi etterfølgelse* taler ikke i første rekke til intellektet, men til hjertet. Dette er en bok som er preget av visdom og dyp fromhet. Den formidler åndelig liv og en mulighet til å utvikle et inderligere forhold til Gud og Jesus Kristus.

STREK kåret til Årets Fagblad

Det økumeniske magasinet STREK, hvor Oslo katolske bispedømme er en av flere aksjonærer, mottok hovedprisen under Fagpressens årlige priskavalkade i Oslo. Magasinet ble kåret til Årets Fagblad 2010, i konkurranse med 50 andre publikasjoner. Juryen omtaler STREK som velskrevet, vesentlig og meget godt redigert. Magasinet er «spennende, enten du tror på noe eller er fullstendig troløs», heter det.

Biskop Eidsvig gikk i januar i år ut med en anbefaling til norske katolikker om å abonnere på det økumeniske magasinet, som han betegnet som «en spennende nyutvikling innenfor kristen journalistikk i Norge».

KI - Katolsk Informasjonstjeneste (Oslo) (4. juni 2010) /St. Olav

Stor Corpus Christi-fering i Bergen

Rundt 1200 troende var samlet til storslagen feiring av Festen for Kristi legeme og blod i Bergen søndag den 6. juni. Dette var første gang St. Paul menighet arrangerte Corpus Christi-prosesjon utenfor kirkens område. Feiringen begynte med felles messe for hele menigheten i Johanneskirken kl. 13.00, med etterfølgende prosesjon gjennom Bergens gater. Her var det folkedrakter, faner og altere satt opp av ulike grupper i menigheten. Prosesjonen endte i St. Paul kirke med velsignelse og Te Deum. Deretter var det stor menighetsfest i skolens gymsal.

KI - Katolsk Informasjonstjeneste (Oslo) (8. juni 2010)

Trondheim: engasjement for nye St. Olav kirke

Mandag 14. juni avholdt St. Olav domkirkemenighet i Trondheim allmøte i anledning planene for ny kirke og nye menighetslokaler. Rundt 30 mennesker var møtt frem, og det var stor entusiasme i salen. Gamle St. Olav kirke, bygget i 1973, er for liten for den nåværende menigheten og ikke minst i svært dårlig teknisk stand. Selv om den i utgangspunktet har bevaringsverdi som eksempel på en bestemt type arkitektur, ble det derfor gitt rivningstillatelse i 1994. Siden det er gått såpass lang tid, må det søkes om ny rivningstillatelse for å iverksette de nåværende planene. I og med at kirkens tilstand er ytterligere forverret siden 90-tallet, regner byggekomiteen med at en slik tillatelse vil bli gitt. Med dette som utgangspunkt ble tre arkitektkontorer i Trondheim i vinter invitert til en idékonkurranse ved hjelp av Prosjektutvikling Midt-Norge. En jury har vurdert de innkomne forslagene og gikk enstemmig inn for skissen til Eggen arkitekter, med tittelen «Trinitas». Jury og byggekomite har derfor anbefalt apostolisk administrator i Trondheim, biskop Bernt Eidsvig, å gå videre ut fra Eggens planer.

På første del av allmøtet 14. juni var biskopen til stede sammen med påtroppende sogneprest i St. Olav og generalvikar i Midt-Norge, Dom Albert Maczka Can.Reg. Biskopen orienterte forsamlingen om sine tanker og ønsker for prosjektet. Forsamlingen fikk presentert tegningene fra byggekomiteen, og under andre del av møtet var det fritt frem for innspill og kommentarer. Oslo katolske bispedømmes eiendomsforvalter, Ole Fredrick Andersen, var til stede under hele møtet og understreket blant annet viktigheten av å komme med innspill og justeringer tidlig, da endringer senere i prosjekteringsfasen vil være svært dyre. Byggekomiteen ved leder Egil Møgstad oppfordret alle tilstedeværende til å komme med innspill til komiteen både under og etter møtet. Komiteen vektla også at St. Olav kirke både skal være menighetskirke, domkirke og motta pilegrimer. En stor del av møtet gikk med til å fokusere på den økonomiske siden av prosjektet, og behovet

for både innsamling og inntektsbringende aktiviteter.

Katolsk.no har med tillatelse fra Eggen arkitekter gjengitt noen av tegningene som ble delt ut på møtet. Disse er å betrakte som skisser.

Heidi H. Øyma

Menigheten i Sandefjord opprettet

På høytiden for Johannes Døperens fødsel den 24. juni ble den katolske menigheten i Sandefjord, som bærer Døperens navn, formelt opprettet. Det skjedde ved en høytidelig messe med biskop Bernt Eidsvig som hovedcelebrant. I samme messe innsatte biskopen menighetens første sogneprest, p. Claes Tande, som avla sin høytidelige trosbekjennelse og troskapsed med en fullsatt kirke som vitner.

Både i p. Tandes velkomstord og biskop Eidsvigs preken ble det lagt vekt på den gode økumeniske ånden i Sandefjord, og ledere fra Den norske kirke og ulike frikirker ble ønsket velkommen. Byens frikirker hadde betalt for en vakker blomsterdekorasjon i kirken. Særlig ble metodistene takket; det var de som i 2008 solgte den sjarmerende sentrumskirken i jugendstil til Den katolske kirke. Allerede før salget hadde katolikkene fått leie kirken til messer i over ett år.

St. Johannes Døperen kirke har rundt 150 sitteplasser i tillegg til galleri, men den var langt mer enn fullsatt under åpningsmessene. I tillegg til medlemmer av den nye menigheten, var modermenigheten, St. Olav i Tønsberg, som Sandefjord nå er skilt ut fra, godt representert. Det var også tilreisende prester og legfolk fra andre østlandsmenigheter.

Etter messen var det fest et par kvartaler unna, siden menighetens egne lokaler under kirken langt fra

var store nok. Men festen var også på et passende sted, i og med at den fant sted i annen etasje over Olavskapellet, hvor de første katolske messene i Sandefjord i nyere tid ble feiret på 90-tallet. De aller fleste som hadde vært til stede i messen, var med på festen, noe som nødvendigjorde en hastig ommøblering av bordene for å få plass til alle. Det gikk bra, og nydelig mat og kaker var det nok av. Under festen overrakte representanter for modernmenigheten kirkebøker og en startkapital til «tenåringen som nå har flyttet hjemmefra».

St. Johannes Døperens kirke ble oppført omkring 1918, og menigheten står overfor et betydelig arbeid med utbedring samt «katolsk innredning» av kirkerommet. Starthjelp til sistnevnte får de fra dominikannerinnene av Notre-Dame de Grâce (Katarinahjemmets kongregasjon). Søstrene har nettopp stengt et hus i Bologne-sur-Mer i Frankrike, og deler av kapellinnredningen, blant annet tabernaklet, er gitt til menigheten i Sandefjord.

St. Johannes døperen menighet er den foreløpig geografisk minste katolske menighet i Norge, men den er ikke minst i antall medlemmer. Menigheten har ved oppstart noe over 700 registrerte medlemmer (i tillegg kommer de uregistrerte), siste skudd på stammen ble døpt en halvtime før opprettelsesmessene.

Heidi H. Øyma

Internasjonal dag i Kristiansand

Sola strålte om kapp med de fram-møtte da St. Ansgar menighet i Kristiansand arrangerte internasjonal dag søndag 13. juni. Flere hundre mennesker var møtt fram for å delta på utendørsmesse i bakgården til St. Ansgar. Dagens lesninger og kirkebønnen ble framført på en rekke språk. Etter messen begynte gatearrangementet i Kirkegata, som for anledningen var stengt for biltrafikk. Arrangør av internasjonal dag i Kristiansand var den lokale Caritas-avdelingen.

Dagen ble virkelig internasjonal. Folk fra tre forskjellige verdensdeler danset og sang. Det ble servert mat fra enda flere verdensdeler. De fram-møtte fikk anledning til å smake alt

fra norsk kransekake til chilenske empanadas. Både polakker, burundi-ere, tamiler, filippinere, irakere og vietnamesere disket dessuten opp med det beste de hadde å by på.

Kulturinnslagene kom også fra en lang rekke land. Den filippinske kvinnegruppa i menigheten viste en rekke tradisjonelle danser fra hjemlandet, blant annet den flotte stokkedansen. Vietnamesiske jenter danset grasiøst med blomster i hendene. En stor gruppe burundi-ere sang. Og en gruppe chilenerne i huaso-utstyr (huaso er den chilenske utgaven av cowboyen) både sang og danset. Resultatet ble over all forventning:

Alt i alt kom det inn 30.000 kroner som skal gå til Caritas' arbeid blant jordskjelvfroene på Haiti.

Lars Rekaa

NRK beklager uheldig kryssklipping av intervju med biskop Eidsvig

Norsk Riksringkasting (NRK) beklager overfor biskop Bernt Eidsvig hvordan et innslag i morgensendingene i P1 og P2 i april i år ble kryssklippet. Innslaget, som inkluderte et intervju med biskop Eidsvig, handlet om at Den katolske kirke opplever en omdømmekrise som følge av saken om seksuelle overgrep.

I beklagelsen fra NRK, datert den 1. juli, heter det:

Vi beklager måten vi her kryssklippet en av biskop Bernt Eidsvigs uttalelser på.

I saken som ble sendt 14. april, kryssklippet vi en uttalelse av biskop Eidsvig med uttalelser fra informasjonsrådgiver Svein Tore Bergestuen i Geelmuyden Kiese. Bergestuen sa i saken at det å snakke usant er det verste man kan gjøre. Vi forstår at det kunne tolkes slik at Bergestuen viste direkte til biskop Eidsvigs uttalelse.

Vi beklager at dette kan ha skapt et inntrykk av at biskop Eidsvig snakket usant. Dette var ikke meningen. Vi har ikke belegg for denne påstanden.

Dagsnyttjefen avslutter sin skriftlige beklagelse med et ønske om at den

«kan redusere den eventuelle belastningen denne saken har medført», og videre at NRK håper på et fortsatt godt samarbeid.

KI - Katolsk Informasjonstjeneste (Oslo) (12. juni 2010)

Nordiske prestestudenter samlet til årlig PSP-møte

I dagene 4.-8. august 2010 hadde de nordiske prestestudenter sitt årlige PSP-møte (Pro Scandiae Populis) på Marielund i Sverige. På møtet, som forøvrig er åpent for alle preste- og ordens kandidater i Norden, deltok en ordens kandidat og syv prestestudenter fra Sverige, en fra Finland, tre fra Danmark og tre fra Norge.

Tema for årets møte var «Kirken og media». På det årlige interne møtet for PSP ble br. Hallvard Thomas Hole OFM (Norge) valgt til ny leder for en periode på to år, mens Kasper Braadsgaard (Danmark) ble valgt til ny nestleder frem til neste møte.

Hallvar Hole OFM

Stor mariafeiring på Hønefoss

La Vang (erkebispedømmet Hue) er det viktigste mariavalfartsstedet i Vietnam, og hvert år feirer den katolske menigheten på Hønefoss festen for Vår Frue av La Vang en dag i august. For fem år siden fikk menigheten en statue av Maria av La Vang fra Vietnam, etter innsamling fra vietnamesere i Norge. Biskop Gerhard Schwenzer SS.CC. velsignet statuen 13. august 2005 i nærvær av over 400 vietnamesiske katolikker.

I år feirer Kirken i Vietnam et jubelår til minne om at det er 350 år siden de første kirkedistriktene ble opprettet og 50 år siden Paven opprettet full bispedømmestruktur i landet.

Feiringen på Hønefoss 7. august i år var derfor ekstra høytidelig.

Tidligere sogneprest p. Andre Maria Le Vinh ledet festen, hvor inviterte prester og nonner fra kongregasjonene av Det hellige kors (Hønefoss og Eikeli) og over 150 vietnamesere fra andre menigheter i Norge var til stede. Forberedelsene til festen startet allerede på torsdag kveld. Hele kirkeområdet ble pyntet blant annet med vatikanflagg. Selve festen var på lørdag med foredrag i kirken, skriftemål, prosesjon med statuen Maria fra La Vang og festmessen. Messen ble feiret i et spesiallaget telt som for første gang var i bruk for anledningen i fjor. Kirken er naturligvis alltid for liten til å romme de femmøtte ved denne anledningen. Under messen sang et vietnamesisk kor, og barna danset mariadans.

Festen var vellykket, og vi venter allerede spent på neste år.

P. Pawel Piotr Wiech SS.CC.

Oslo: Rundt 400 mennesker i prosesjon til ære for Maria

Rundt 400 mennesker deltok i prosesjonen 14. august da St. Hallvard og St. Olav menighet markerte høytidsdagen for Jomfru Marias opptagelse i himmelen. Prosesjonen startet fra St. Hallvard kirke, hvor turen gikk over Grønland over Hausmannsgate og opp til St. Olav domkirke.

Arrangementet ble avsluttet med messe i St. Olav domkirke, hvor p. Arne Marco Kirsebom forrettet. Dette er første gang en slik prosesjon arrangeres i Oslo, i det som forhåpentligvis blir en årlig foreteelse.

KI - Katolsk Informasjonstjeneste (Oslo); Andreas Dingstad (16. august 2010) /St. Olav

Flere bilder fra sommerens ulike arrangementer finnes på katolsk.no

Tyrkia: Grotesk bispemord

Biskop Luigi Padovese av Anatolia, som torsdag 3. juni ble stukket ned og drept av sin private sjåfør, ble gravlagt mandag den syvende.

Hundrevis av troende og geistlige fra hele Tyrkia, samt representanter fra ulike kirkesamfunn og det lokale politi, var tilstede i Bebudelseskirken i Iskenderun under requiemmessen.

De første rapporter etter drapet konkluderte med at drapsmannen var utilregnelig i gjerningsøyeblikket og at han skulle lide av depresjoner. Både AsiaNews og tyrkiske medier rapporterer at den 26 år gamle Murat Altun, biskopens sjåfør og drapsmann, ikke viser tegn til påstått sinnssykdom.

Grusomme detaljer rundt mordet har nå kommet frem. Padovese skal ha blitt stukket over åtte ganger i hjertet før han ble slept ut i hagen og deretter skåret hodet av. Den tyrkiske TV-stasjonen NTV rapporterer at Altun har tilstått drapet, og at han hevder at det var del av en «guddommelig inspirasjon for å drepe den store Satan». NTV hevder også at Altun skal ha ropt «Allah Akbar!» gjentatte ganger etter drapet.

I følge AsiaNews hevder Murat også at biskopen var homofil, og at han skal ha blitt utsatt for misbruk for deretter å ha drept i selvforsvar. Drapsmannens advokat insisterer fremdeles på at hans klient lider av «psykiske problemer». De nye opplysningene gir et trist ekko av drapet på presten Andrea Santoro i 2006, angivelig også utført av en sinnsforvirret ung mann.

Vatikanet var tidlig ute med å avvise at drapet på Padovese var politisk eller religiøst motivert. Allerede på flyet på vei til Kypros fredag 4. juni sa pave Benedikt at den tragiske hendelsen ikke kunne tolkes som noe annet enn en enkeltpersons verk.

I følge italienske Corriere della Sera var de første rapportene om gjerningsmannens sinnssykdom en måte å unngå kontroverser på i forkant av pavens besøk til Kypros – hvor halvparten av øya er tyrkiskkontrollert. I en situasjon hvor flere ting fremdeles er uklart, gir de nye opplysningene troverdighet til tyrkiske kristne organisasjoner og NGOer som nå ber om at etterforskningen fortsetter, slik at man kan avdekke eventuelle forbindelser

til radikale islamske organisasjoner som ønsker å fjerne det kristne nærvær i landet.

AsiaNews, CNA, Zenit, Corriere della Sera; Andreas Dingstad (8. juni 2010) / St. Olav

Vatikanet: Nye utnevnelser i kurien

Pave Benedikt XVI har akseptert avskjedssøknaden til kardinal Giovanni Battista Re, prefekt for Kongregasjonen for biskopene og president i Den pavelige kommisjonen for Latin-Amerika. Kardinal Re, som fylte 76 år i januar, har besatt begge postene siden 2000, og har nå nådd Kirkens offisielle pensjonsalder på 75 år.

Paven har samtidig utnevnt kardinal Marc Ouellet, primas av Canada, til ny prefekt for Kongregasjonen for biskopene og president for Den pavelige kommisjonen for Latin-Amerika.

Samtidig bekreftes det at erkebiskop Rino Fisichella, president for Det pavelige Akademi for Livet, blir president i det nyopprettede pavelige råd for nyevangelisering. Fisichella skapte kontroverser innen kurien da han i fjor kritiserte erkebiskopen av Recife, José Cardoso Sobrinho, for dårlig håndtering av den tragiske abortsaken i Brasil. Den nye presidenten i Det pavelige Akademi for Livet er Msgr. Ignacio Carrasco de Paula, nåværende kansler i same akademi.

Pave Benedikt har også utnevnt erkebiskop Celestino Migliore, Den hellige stols permanente observatør til FN – en av de viktigste jobbene innen vatikandiplomatiet – til ny pavelig nuntius til Polen. Hans etterfølger er ikke kjent.

Erkebiskop emeritus av Basel i Sveits, Kurt Koch, er utnevnt til president i Det pavelige råd for fremme av kristen enhet. Han overtar etter den tyske kardinalen Walter Kasper. Kommentatorer fremhever at både Koch og Kasper kommer fra land hvor protestanter og katolikker lever sammen, og derfor kjenner godt til protestantisk teologi. Kasper gjestet Norge senest i 2008 i forbindelse med en forelesning på Det teologiske menighetsfakultet i Oslo. En av dem som var tidlig ute med positiv omtale av Koch etter utnevnelsen, var nor-

ske Olav Fykse Tveit, generalsekretær i Kirkenes Verdensråd.

VIS; Andreas Dingstad (30. juni 2010) /St. Olav

Ukraina: Ortodokse og bysantinske katolikker bygger kirke sammen

Ukrainske katolske og ortodokse biskoper i Kolomyia har igangsatt et banebrytende fellesprosjekt for å markere at det er 1022 år siden kristendommen ble innført i landet: byggingen av en ny kirke. Dette melder det ukrainske nyhetsbyrået Risu. Prosjektet er et gjennombrudd i forholdet mellom Den ortodokse kirken og Den ukrainske katolske kirke av Bysantinsk ritus – sett i lys av mange års konflikter.

Den katolske biskop Mykola Simkaylo og hans ortodokse kollega Ivan Boychuk sier at prosjektet er et uttrykk for «en felles målsetting: å bygge en unik kirke i Ukraina. Ved samlede tiltak forener vi våre troende i en kristen familie».

Den ukrainske katolske kirke er klart størst av de kirkesamfunn med østlig ritus i kommunion med Roma, og har lenge ønsket å opprette et katolsk patriarkat i landet. Mens enkelte ortodokse geistlige har vært positive til forslaget, har det møtt kraftig motstand fra Den russisk-ortodokse kirke som gjør krav på Ukraina som sitt eget «kanoniske territorium».

Biskop Boychuk representerer Den ortodokse kirke underlagt Kiev-patriarkatet, som har brutt med Moskva-patriarkatet. Ortodokse ukrainere er splittet i tre ulike grupperinger: Kiev-patriarkatet, en gruppe som er lojal mot Moskva-patriarkatet og en tredje uavhengig gruppe.

Risu, CWN; Andreas Dingstad (6. august 2010) /St. Olav

Irland: Paven avviser avskjedssøknad fra to biskoper

Pave Benedikt XVI har avvist avskjedssøknadene til de irske hjelpebiskopene Eamonn Walsh og Raymond Field. Dette melder BBC. Det var etter offentliggjøringen av Murphy-rapporten, som avslørte omfattende overgrep og hemmelighold i erkebispedømmet Dublin, at Walsh

og Field leverte sine avskjedssøknader til pave Benedikt julaften i fjor, og de sa samtidig at de håpet avgjørelsen ville lette ofrenes lidelser.

Det var Diarmud Martin, den tidligere diplomaten for Den hellige stol som ble utnevnt til erkebiskop av Dublin i 2004, som ba alle biskoper nevnt i Murphy-rapporten om å ta konsekvensen av egne handlinger og trekke seg.

Nyheten om at de to hjelpebiskopene blir i sine stillinger har blitt kjølig mottatt i Irland, der følelsene fremdeles er sterke etter de omfattende avsløringene i Murphy- og Ryan-rapportene.

Spekulasjonene rundt hva pavens avgjørelse faktisk betyr, er nå mange. I følge Belfast Telegraph er avgjørelsen et stort nederlag for Diarmud Martin, som ved flere anledninger har vært i konflikt med sine bispekolleger vedrørende opprydningen etter overgrepsavsløringene. De to biskopene skal i følge rapporter nå tildeles nye ansvarsområder innen erkebispedømmet Dublin.

Vatikanets pressetalsmann, p. Federico Lombardi, ønsket ikke å kommentere saken, og fremhevet at Den hellige stol kun kommer med offisielle uttalelser ved innvilgelser av avskjedssøknader.

Pave Benedikt har tidligere akseptert avskjedssøknadene til biskopene Donal Murray av Limerick og James Moriarty av Kildare/Leighlin.

BBC, Belfast Telegraph, CNA; Andreas Dingstad (11. august 2010)

Paven hyller Taizé-grunnlegger

Pave Benedikt XVI har i anledning femårsdagen for Taizé-grunnleggeren broder Roger Schutz' død, sendt et brev til hans arvtager og nåværende leder av det internasjonale økumeniske bønnefellesskapet, tyske broder Alois Leser. Broder Roger ble brutalt stukket ned og drept av en mentalt forstyrret person under et Taizé-arrangement i august 2005.

«Måtte hans vitnesbyrd om en hellig økumenikk inspirere oss på vår vei mot enhet, og måtte deres kommunitet fortsette å leve ut og utstråle hans

karisme, spesielt med tanke på de yngre generasjoner,» skriver paven i sitt brev.

Broder Alois snakket nylig med nyhetsbyrået CNA om økumenikk og kommunitetens nære forhold til flere paver. Taizé-fellesskapet feirer i disse dager sitt 70-årsjubileum.

CNA, Rome Reports; Andreas Dingstad (17. august 2010)

Ny svensk oversettelse av messen godkjent

I begynnelsen av august fikk Den katolske kirke i Sverige beskjed om at Vatikanet har godkjent den nye, svenske oversettelsen av messen.

«Alt er godkjent, slik vi vi nå kan starte produksjonen av Missalet, uttaler en glad og lettet p. Anders Piltz, leder for Katolska Liturgiska Nämnden (KLN).»

Godkjennelsen gjelder tekster prestene leser i messen, noen mindre endringer i synds- og trosbekjennelsen samt noen endringer i oversettelsen av salmene og de fire evangelier.

«Fremdeles er Bibel 2000 grunnteksten, men vi har noen endringer som passer bedre i vår sammenheng,» forklarer p. Piltz. Et par konkrete eksempler er at det skal hete «Ordet blev kött» i stedet for «Ordet blev människa» i Joh 1,14, og «Där är människan» (Ecce homo) i stedet for «Där är mannen» i Joh 19,5.

Spørsmålet som har vekket flest følelser, gjelder den nyoversettelse av Fader Vår som er tatt i bruk i andre kirkesamfunn i Sverige. «Fader Vår forblir urørt hos oss, det har vi fått ordre om,» uttaler p. Piltz. «Bønnen forblir slik vi og våre besteforeldre en gang lærte den.»

Arbeidet med oversettelsen har pågått helt siden år 2000. I 2005 trodde mange at arbeidet var ferdig, men Vatikanet sa nei. «I ettertid kan vi se at det antagelig ikke har blitt dårligere av forsinkelsen,» sier p. Piltz. «Nå kan vi regne med at oversettelsen skal holde i minst 30 år. Siden får våre barn utforme en ny!»

Stockholm katolske stift (23. august 2010) /St. Olav

Årsregnskap 2009

Regnskapsåret 2009 er første året hvor nytt oppsett for OKBs regnskap blir brukt hele året gjennom. Vi håper det har gitt et bedre og mer lettlest bilde av hvordan bispedømmets økonomi er. Som for 2008, presenterer vi i St. Olav kirkeblad hovedpostene i resultatregnskapet.

De største inntektspostene

Som vanlig er bispedømmets største inntektskilde statstilskudd og menighetsbidrag. Både statstilskuddet og menighetsbidraget er basert på antall registrerte medlemmer. For 2009 mottok vi totalt kr 397 per medlem i statstilskudd. Menighetsbidraget, som beregnes ut ifra antall medlemmer i menighetene og hva kommunene gir per medlem, varierer fra menighet til menighet. Som tidligere år er det stor variasjon på hva den enkelte menighet mottar fra kommunene. Som et resultat av at menigheter mottar svært varierende beløp i tilskudd, har vi gjort følgende endringer som berører menighetene:

Bispedømmet avlønner alle prester som tidligere er blitt lønnet av bispedømmet eller av en menighet.

Totale utgifter til prestelønn blir trukket fra de totale inntekter som kommunaltilskuddene gir.

20% av resterende beløp fra forrige punkt settes av til en konto forbeholdt byggarbeider og ekstraordinære utgifter i menighetene.

Resten av totalt kommunaltilskudd fordeles slik at alle menigheter mottar likt beløp per medlem.

Den tidligere «menighetsskatten» frafaller i sin helhet.

Allerede i 2009 begynte vi å forberede oss på den nye ordningen med å avlønne prester fra flere menigheter. Dermed ble inntektspostene «Tilskudd og refusjoner prestelønn» og

«Refusjoner fra menigheter m.fl.», og kostnadsposten «Prester» øket.

De største kostnadspostene

Årsresultatet for 2009 viser et positivt resultat på kr 219.480. Et beskjedent overskudd tatt i betraktning de økte inntektene. De viktigste kostnader som ikke kan leses direkte ut fra regnskapet, er:

Omorganisering av avdelingen Informasjon og media. Blant annet er gamle *St. Olav tidsskrift* slått sammen med *Broen*, til *St. Olav – katolsk kirkeblad*. Vi kjøpte også en større aksjepost i magasinet *Strek*, et økumenisk magasin. Vi tok dessuten tilbake driften av *St. Olav forlag* og måtte dermed investere i denne. Resultatet er forhåpentligvis at Kirkens medlemmer får et bedre utvalg av bøker og tilgang til bedre magasiner og blader.

Under posten «Nasjonalsjelesorg» er lønnsutgifter for prester og legansatte ført. Fra og med 2010 føres prestenes lønnsutgifter under posten «Prester». Alle prester i nasjonalsjelesorgen reiser jevnlig rundt til de forskjellige menigheter for å feire messe, holde katekese osv. I tillegg til å yte et sakramentalt og pastoralt tilbud har nasjonalsjelesorgen avholdt møter og kurs for polske fremmedarbeidere i flere menigheter. Arbeidet ble i 2009 støttet av IMDi med kr 1,5 mill.

Eiendommene i Akersveien utgjør stadig en stor utgiftspost. Akersveien 5, bispegården der de fleste kontorer er lokalisert, har opplevd og opplever stadig en oppgradering. Bygget har ikke gjennomgått større vedlikeholdsarbeid på mange år. Eksempelvis har ventilasjonssystemet ikke fungert. I tillegg til eiendommene i Akersveien utgjør Mariaholm en utgift på i overkant av kr 1,0 mill.

Alt i alt er OKB i en bedre økonomisk forfatning enn året før. Men at vi er

i en bedre økonomisk situasjon enn tidligere, betyr ikke at vi fremdeles ikke har utfordringer fremover. De siste års vekst i antall medlemmer har vært utfordrende for økonomien, særlig siden økningen i det reelle antall medlemmer har vært betydelig større en økningen i registrerte medlemmer. Med andre ord har vi måttet betjene flere med de samme knappe ressurser. Flere å betjene har betydd at vi har måttet utvide organisasjonen, noe som har kostet.

Vi bar med oss en gjeld på i overkant av kr 27,0 mill inn i 2010. Denne er i skrivende stund redusert med over kr 8,0 mill. Vi kan særlig takke gavmilde givere i Tyskland, Bonifatiuswerk og Diasporakommisariat, for dette. Norske givere viser seg stadig mer fra sin generøse side, men enda er det flere prosjekter å gjennomføre og flere kirker å bygge. Disse trenger alle mer penger.

Thuan Cong Pham
Økonom, Oslo katolske bispedømme

Hvordan hjelpe?

Dersom du ønsker å bidra økonomisk til Oslo katolske bispedømme, kan dette gjøres ved å:

- Hjelpe til med å registrere katolikkers personnummer.
- Tegne deg som fast giver med avtalegiro, eventuelt gi en engangsgave.
- Støtte prosjekter finansiert av bispedømmet, som for eksempel *St. Olav kirkeblad* eller *St. Eystein presteseminar*.

Dersom du har spørsmål angående OKBs økonomi, er du velkommen til å rette disse til oss på e-post: finans@okb.katolsk.no

	2009	2008
Driftsinntekter og kostnader		
Inntekter		
Statstilskudd	21 736 798	16 299 090
Bonifatius Werk m.fl.	369 311	939 870
Menighetsbidrag	3 691 365	3 402 942
Tilskudd og refusjoner prestelønn	1 591 383	1 019 422
Gaver	367 484	467 508
Kollekter	-	10 300
Andre inntekter	1 880 977	301 059
Refusjoner fra menigheter m.fl.	2 524 287	1 087 861
Tilskudd prestestudenter	-	388 801
Innbet. til særskilte formål	229 649	423 435
Sum inntekter	32 391 253	24 340 288
Kostnader		
Administrasjon OKB	-12 362 755	-11 943 219
Drift og anskaffelse eiendommer	-6 922 704	-5 759 594
Råd og kommisjoner	-163 603	-102 395
Informasjon og media	-3 633 861	-2 704 743
Pastoralt arbeide	-2 627 161	-2 305 237
Nasjonalsjelesorg	-3 251 065	-660 032
Prester	-907 124	-465 780
Andre tilskudd	-603 293	-1 938 003
Tap på fordringer	-	0
Utbetalt til særskilte formål	-466 773	-153 941
Sum driftskostnader	-30 938 339	-26 032 944
Driftsresultat	1 452 914	-1 692 656

	2009	2008
Finansinntekter og kostnader		
Renteinntekter	184 672	486 784
Renteutgifter	-845 283	-1 356 285
Andre finansinntekter	-	9 905
Andre finanskostnader	-5 850	-23 302
Netto finans	-666 461	-882 900
RESULTAT FØR SÆRSKILTE POSTER	786 452	-2 575 556
Særskilte poster		
Gaver til videresendelse	1 147 886	653 431
Gaver mottatt og oversendt	-1 147 886	-777 901
Mottatte tilskudd til byggeprosjekter	607 808	723 344
Byggeprosjekter	-3 792 484	-7 849 165
A. ekstraord. inntekter	2 720 579	725 000
A. ekstraord. kostnader	-340 000	0
Avskrivning på fordringer	-	0
Endr. i avstn. til særskilte formål	237 125	-269 494
Sum særskilte poster	-566 972	-6 794 785
ÅRSRESULTAT	219 480	-9 370 341
OVERFØRING		
Overført til egenkapital	219 480	0
Overført fra egenkapital	-	-9 370 341
Overført til annen egenkapital	-	0
Overført fra annen egenkapital	-	0
Sum overføringer	219 480	-9 370 341

Trondheim katolske stift

Regnskap for 2009

Kommentarer til regnskap for Trondheim katolske stift for 2009

Regnskapet for Trondheim katolske stift er preget av intensiv virksomhet når det gjelder planlegging og videreformidling av støtte til byggeprosjekter og vedlikehold og drift av Kirkens eiendommer. Byggeprosjekt som er støttet finansielt i 2009 gjennom videreføring av tilskudd fra stiftet, er Birgittasenteret på Tiller.

Inntektene er i hovedsak tilskudd fra staten og kommunene, tilskudd fra utlandet til bestemte formål og gaver.

Stiftet belastes utgifter til lønn til stiftes prester og andre administrative utgifter.

Når det gjelder Kirkens bygninger i stiftets fem menigheter, er bygningene fortløpende gjenstand for vurdering av behov for vedlikehold og fornyelse.

Regnskapet revideres av statsautorisert revisor Harald Lydersen i firma Deloitte.

Trondheim 18. august 2010

Kari Hauge
Økonom, Midt-Norge stift

INNTEKTER	
Statstilskudd	1 389 237
Tilskudd fra kommuner	1 543 716
Tilskudd prestelønn	383 724
Andre inntekter og gaver	194 879
Refusjon og andre tilskudd	257 997
Innbetaling til særskilte formål	502 100
Salg av eiendom	4 561 585
SUM INNTEKTER	8 833 238
KOSTNADER	
Administrasjon	2 537 380
Drift og anskaffelse av eiendommer	457 009
Andel kommunale tilskudd til menighetene	892 195
Andre tilskudd	135 403
Utbetalt særskilte formål	392 322
Bidrag til Birgittasenteret	4 561 585
SUM DRIFTSKOSTNADER	8 975 894
DRIFTSRESULTAT	(142 656)
RENTEINNTEKTER OG KOSTNADER	
Renter og andre finansinntekter	163 629
NETTO FINANS	163 629

Støtt St. Olav!

Vi velger å fortsatt satse på et gratisblad til alle våre katolske husstander og andre interesserte. Støtt oss i dette!

Vi anbefaler alle som har råd til det, å bidra med minst kr 200 i bladstøtte i året.

Gi via nett: donasjoner.no/okb

Gi via bank: 3000.22.75321

Ønsker du å få tilsendt giro i posten?

Kontakt Vidar André Eide på tlf. 23 219 510 eller via e-post: avtalegiro@katolsk.no

Ønsker du at bidraget skal gi skattefradrag, må det betales via skattefradragsordningen.

Kontakt Kjell Ivar Maudal eller Vidar André Eide på tlf. 23 219 500.

Husk å melde adresseforandring til din menighet!

St. Olav bokhandel

Stedet for god pilegrimslitteratur
Besøk vår butikk i Akersvn 14

Nye åpningstider • Tirsdag-Fredag 10⁰⁰-17⁰⁰ • Lørdager 11⁰⁰-14⁰⁰ • **Hver søndag: 12³⁰-15⁰⁰**

MERK: MANDAG STENGT

Ny og forbedret nettbokhandel: www.stolavbok.no – DØGNÅPEN

Skam, overgrep, lidelse og tilgivelse

Jeg har lest innleggene om Den katolske kirkes håndtering av overgrepssaker. De viser vilje til selvransakelse og evne til kritisk gjennomgang. Holdningen til offentlighet og til å ta opp det ubehaglige kan variere sterkt både innen kirkesamfunn og i samfunnet ellers. Det er alltid dem som ønsker å dekke over å skjule ubehaglige forhold. Jeg har arbeidet med overgrepsproblematikk og underviser i etikk. Med den bakgrunn vil jeg komme med noen betraktninger

Offer vil ha ulike holdninger til offentlighet. Noen ønsker å få anerkjennelse for sine lidelser ved en offentlig behandling. Andre ønsker kun en intern prosess og at det blir forhindret nye overgrep. Behandlingen av sakene kan føre med seg nye

belastninger for mennesker som allerede har lidd mye. Det kan bety at enkelte offer kan oppleve behandlingen, etterforskningen og kanskje straffesaken som et nytt overgrep. For samfunnet og kirken er allikevel en form for offentlighet viktig for å markere egne holdninger og verdier.

Mange offer føler stor skam. Kirken trenger å gi klare signaler om at skammen tilfaller overgriperen alene. Samtidig vet vi at det seksuelle er et av livets mest private områder. Overgrepssaker fører til at det vi ellers ikke snakker om blir et samtaleemne og undergitt saksbehandling. Det er uvant og for mange svært ubehaglig. Pressen og offentligheten trenger å vise respekt for at noe må behandles uten innsikt av hensyn til offeret.

De som har begått overgrep, blir avvist, utstøtt og får stadfestet sin skyld av offentligheten. Det betyr ikke at kirken skal behandle dem som uønsket som troende. Selv den største synder skal kunne søke til troen. Det er en de viktigste aspekter ved troen. Den inkluderer selv dem som har begått de aller verste og mest utenkelige av alle handlinger. Kirken må imidlertid sette grenser og kjenne til risikoen for tilbakefall og nye overgrep. Det må være konsekvenser. De som begår overgrep, har sviktet tillit på en slik måte at ingen, heller ikke dem selv, er tjent med at de fortsetter i sine verv innen kirken.

Hans-Jørgen Wallin Weihe

Førsteamanuensis Høgskolen i Lillehammer

Folkeskikk å feilsitere?

I St. Olav nr. 3 i artikkelen «Skaper selvvalgt sølibat pedofile?» ser jeg at jeg åpenbart mangler folkeskikk. Nåja, for meg er det folkeskikk, for ikke å si pressekikk, å sitere folk korrekt når man vil polemisere mot det som er sagt. På spørsmål i NRKs Ukeslutt om eventuell opphevelse av sølibatet, sa jeg temmelig nøyaktig:

«Jeg tror ikke det er hele sva-ret, men siden kirken inntil år 1100 tillot prester som ikke var tilknyttet klostre, å gifte seg, ville det ikke være noe problem for kirken å gå tilbake til den ordningen. Det vil kunne lette noe av det seksuelle trykket i kirken.»

Men det er riktig at jeg sa at når så mange prester er imot denne muligheten, er det fordi det i så fall blir enda tydeligere at mange prester er homofile av legning. Det står jeg på. Men siden ikke

alle prester er homser, tror jeg det kunne være klokt å gå tilbake til det som altså var helt i orden for kirken i 1100 år. Forøvrig er det like dumt å sette likhetstegn mellom homofili og pedofili som å påstå at alle heterofile menn foretrekker jentunger.

Artikkelforfatterne Wibecke Brun og Svein Larsen, som helt feilaktig påstår at jeg mener at sølibat i seg selv bidrar til overgrep, er åpenbart sjokkert over uttrykket «sprengkåte prester!» Ja, hva tror de rir prester som misbruker smågutter i 10-12 års-alderen, da?

Det triste med debatten etter Müller-skandalen er at en fløy innen kirken forsøker å vende fokus mot homofile prester, selv om de overholder sølibatet. Man kan få inntrykk av at de ønsker å få oppmerksomheten bort fra de tragiske overgrepene mot mindreårige.

Astrid Gunnestad, Oslo

Pavens bønneintensjoner 2010

August 2010

At de som er arbeidsledige eller hjemløse, eller som har andre sosiale behov, må møtes med forståelse og åpenhet, samt konkret hjelp til å overkomme sine vanskeligheter.

At Kirken må være et «hjem» for alle mennesker, klar til åpne sine dører for alle som lider under etnisk eller religiøs diskriminering, sult eller krig som tvinger dem på flukt til andre land.

September 2010

At forkynnelsen av Guds ord i mindre utviklede deler av verden må fornye menneskers hjerter og oppmuntre dem til å arbeide for sann sosial fremgang.

At vi, ved å åpne våre hjerter for kjærligheten, må gjøre ende på de mange kriger og konflikter som stadig koster liv i vår verden.

Oktober 2010

At katolske universiteter stadig mer må være steder hvor det i evangeliets lys er mulig å erfare den harmoniske enhet som finnes mellom tro og fornuft.

At verdens misjonsdag må skape forståelse for at oppgaven med å forkynne Kristus er en helt nødvendig tjeneste som Kirken er kalt til, til beste for hele menneskeheten.

Kardinal John Henry Newman

Cor ad cor loquitur

Av p. Per Einar Odden

Pave Benedikt XVI har alltid vært en beundrer av kardinal Newman (1801-1890), spesielt hans teologi om samvittighetens plass. Nå bryter han til og med regelen om at en pavelig delegat presiderer ved saligkåringsseremonier, som han selv innførte da han ble pave. Dermed skjer det unike at Benedikt selv foretar saligkåringen av Newman under sitt besøk i Storbritannia.

John Henry Newman ble født den 21. februar 1801 i London. Han fikk en konvensjonell oppdragelse i et anglikansk statskirkehjem, men i sin ungdom hadde han tre store «forsynsbestemte» sykdommer som påvirket hans tro. Den første var i 1816, da farens bank ble tvunget til å stenge. Sjokkert over familiekatastrofen ble han syk, og under innflytelse av en lærer opplevde han sin «første konversjon», da han ble evangelisk og kalvinistisk.

I juni 1817 flyttet han til Oxford, hvor han i 1821 tok eksamen, og året etter ble han *fellow* ved Oriel College. Han sluttet seg til den anglikanske høykirkelige bevegelsen og ble presteviet, og han delte sin tid mellom akademisk undervisning og menighetssjelesorg. I 1827 fikk han sin andre formende sykdom, et slags nervøst sammenbrudd på grunn av overarbeid og familiens økonomiske vanskeligheter. En avgjørende teologisk faktor var hans studier av Kirkefedrene, som sa ham at den religiøse og teologiske liberalismen på 1800-tallet var en videreføring av den arianske heresi. Dermed var den innflytelsen som ledet ham i en liberal retning, brått avbrutt.

I 1832 dro han på en reise til Sør-Europa, og i et brev hjem beskrev

han Roma som «det vidunderligste stedet på jorden», men den romersk-katolske religion som «polyteistisk, degenerert og avgudsdyrkende». På Sicilia ble han alvorlig syk, men han ble frisk igjen med den overbevisning at Gud fortsatt hadde arbeid for ham å gjøre i England. Han så dette som sin tredje «forsynsbestemte» sykdom.

Oxford-bevegelsen

I Oxford var den anglo-katolske «Oxford-bevegelsen» akkurat født. I august 1833 begynte Newman på eget initiativ utgivelsen av *Tracts for the Times*, som ville gjenoppdage anglikanismens katolske og oldkirkelige røtter. Newman forsvarte en middelvei mellom romersk katolisisme og folkelig protestantisme. En tid hadde han stor innflytelse i Oxford, men så ble han i stadig økende grad isolert. Flertallet av anglikanerne mistenkte hans «tredje vei» for å innebære rekatolisering. Newman tilbakeviste denne anklagen, men hans studier hadde vakt en tvil i ham

... i et brev hjem beskrev han Roma som det vidunderligste stedet på jorden, men den romersk-katolske religion som polyteistisk, degenerert og avgudsdyrkende

om det anglikanske standpunktet virkelig var forenelig med de prinsipiene om kirkelig autoritet som han selv hadde akseptert. Han betraktet nå anglikanernes standpunkt som lik semi-arianerne i den arianske kontroversen.

I 1840 trakk Newman seg tilbake til landsbyen Littlemore ved Oxford, hvor han grunnla et lite studie- og bønnefellesskap under semi-monastiske forhold. Det viktigste medlemmet var Ambrose St. John.

I 1841 ga Newman ut *Tract 90*, hvor han foretok en detaljert gjennomgang av anglikanismens 39 artikler. Disse artiklene fra 1563 definerer anglikansk doktrine, spesielt avgrenset mot kalvinisme og katolisisme. Han konkluderte med at de ikke var rettet mot den romerske katolisismens trosbekjennelse, men bare mot folkelige

feiltakelser og overdrivelser. Dette skapte mye indignasjon i Oxford, og biskopen stanset utgivelsen av traktatene.

Roma

I februar 1843 tilbakekalte Newman formelt alle sine harde uttalelser mot Roma, og i september 1843 la han ned sitt anglikanske presteembete. Han gikk også av som *fellow*, siden han ikke kunne inneha dette embetet som katolikk. I oktober 1845 ble han opptatt i Den katolske kirke og flyttet til Oscott ved Birmingham, hvor den apostoliske vikaren, biskop Wiseman, residerte. Wiseman oppmuntret ham til å reise til Roma for å bli kjent med oratorianernes livsform etter forbilde av Filip Neri.

I Roma ble Newman novise hos oratorianerne og ordinert til katolsk prest. Han ble utstyrt med pavelig fullmakt til å grunnlegge oratorier i England og bli deres første leder. I slutten av 1847 vendte han tilbake til England, hvor han grunnla det første

oratoriet i Maryvale nær Oscott. Året etter fulgte det andre oratoriet i London.

Det katolske hierarkiet var nylig gjenetablert i England, og de folkelige protestantiske følelsene var på kokepunktet. I 1852 ble Newman saksøkt for injurier etter at han hadde protestert mot de antikatolske ytringene til den tidligere dominikaneren Giacinto Achilli, som han i detalj anklaget for utallige umoralske handlinger. Han ble funnet skyldig, og selv om boten var symbolsk, var hans saksomkostninger høye. Men det ble igangsatt en offentlig innsamling, og overskuddet ble brukt til å kjøpe en liten eiendom i Rednal i utkanten av Birmingham. Der var det et kapell og en kirkegård, hvor Newman skulle bli gravlagt. Newman flyttet kongregasjonens hovedkvarter fra Maryvale til Edgbaston

ved Birmingham, hvor det ble bygd romslige bygninger for kommuniteten. Der bodde Newman et avsondret liv i nesten førti år, mens han drev pastoralt veiledningsarbeid for konversjonsvillige anglikanere.

To giganter

De sto store skikkelsene i Den katolske kirke i England på slutten av 1800-tallet var Newman og Henry Edward Manning. De hadde begge vært anglikanske prester, og begge ble kardinaler, men det fantes lite sympati mellom dem. En var en noe delikat teolog og vitenskapsmann, den andre en praktisk hyrde og friluftsmann. Newman levde i livslangt sølibat i en mannsverden i Oxford og en religiøs orden, mens Manning var enkemann. Den ene var akademiker, den andre en forkjemper for arbeiderklassen.

Newman blir gjerne betraktet som den mest liberale på grunn av sine reservasjoner mot deklarasjonen av pavelig ufeilbarlighet på Første Vatikankonsil i 1870. Et privat brev viste at Newman var tilhenger av pavens ufeilbarlighet, men motstander av en dogmatisering av denne læren. Han fordømte dem som presset gjennom vedtaket i Roma, men han aksepterte det siden pavens ufeilbarlighet ble begrenset til læreavgjørelser *ex cathedra*. I sitt berømte brev til hertugen av Norfolk sa han: «Dersom jeg – noe som er høyst usannsynlig – skulle måtte utbringe en skål for religionen, ville jeg skåle for paven. Men først for samvittigheten, og først deretter for paven».

Manning støttet derimot uforbeholdent deklarasjonen. Det er imidlertid han som hadde den mest moderne holdningen til sosiale spørsmål; han må ses på som den store pioneren for den moderne katolske sosiallæren og pave Leo XIII's encyklika *Rerum Novarum*, og dette får ham til å virke mer «venstreorientert» enn Newman. Dette viser at det er umulig å sette slike merkelapper som liberal eller konservativ på de to. Bare det at de var katolikker gjorde ellers at den engelske samtiden betraktet dem begge som erkereaksjonære.

Anerkjennelse

I 1864 kom Newmans mest berømte bok, den religiøse selvbiografien

Apologia pro Vita sua, som han skrev for å rettferdiggjøre de valgene som i tyve år hadde brakt ham i unåde hos det store flertall av kultiverte engelskmenn. Boken snudde opp ned på offentlighetens oppfatning av ham og ble en litterær klassiker stadig sammenlignet med Augustins «Bekjennelser».

I 1878 valgte Newmans gamle kollegium til hans store glede ham til *honorary fellow*, og han besøkte Oxford igjen etter et fravær på 32 år. Samme dag døde pave Pius IX, som lenge hadde vært mistroisk til Newman. Etterfølgeren Leo XIII ble oppmuntret til å gjøre Newman til kardinal, noe som var en spesiell ære, siden han verken var biskop eller bosatt i Roma. I 1879 ble Newman kreert til kardinaldiakon. Hans kardinalmotto var *Cor ad cor loquitur* («Hjerte taler til hjerte»). Denne utnevnelsen førte til en betraktelig styrking av Den katolske kirkes anseelse i England.

I 1886 begynte Newmans helse å svikte, og den 11. august 1890 døde han av lungebetennelse i oratoriet i Birmingham. Han ble etter eget ønske gravlagt i samme grav som sin venn Ambrose St. John på kirkegården i Rednal Hill.

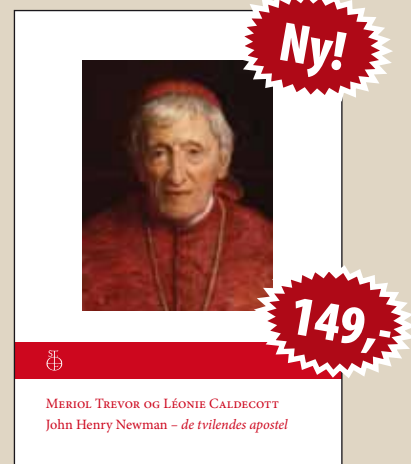
Hans helligkårsprosess ble åpnet i 1958. Saligkåringen skjer etter at helbredelsen i 2001 av den permanente diakonen Jack Sullivan fra en svært alvorlig deformasjon av ryggstøylene, i 2009 ble godkjent som et mirakel på Newmans forbønn. ■

Paven i Storbritannia

Benedikt XVI besøker England og Skottland 16.-19. september. Høydepunktet under besøket, som også omfatter møter med blant annet dronning Elizabeth og erkebiskopen av Canterbury, er ventet å være saligkåringen av Newman i Cofton Park i Birmingham den 19. Hele programmet finnes på

www.thepapalvisit.org.uk.

Anbefalt litteratur

John Henry Newman – de tvilendes apostel

Meriol Trevor og Léonie Caldecott.

I anledning saligkåringen av kardinal Newman den 19. september 2010, utgir St. Olav forlag samme dag denne boken. Utgivelsen er en del av biografiserien fra Catholic Truth Society, og er en kort, men god innføring i den banebrytende teologens liv og virke. Første biografi om Newman på norsk. Kortfattet, men innholdsrik og levende.

Moderne kirkefedre – katolsk teologi gjennom hundre år

P. Aage Hauken

En god innføring i sentrale nyere teologer, deriblant Newman, St. Olav forlag 1995.

Kjøp dem på stolavbok.no

Arendal:

Småbarnstreff på femte året

Tekst og foto: Jan-Erik Løken

St. Franciskus Xaverius menighet i Arendal har siden 2005 hatt et tilbud til foreldre med småbarn. I utgangspunktet var tilbudet ment for barn mellom 0-3 år, men enkelte større barn deltar også.

Det ordinære katekesetilbudet starter opp ved skolealder, men i løpet av det siste året har det også blitt utvidet til å gjelde barn mellom 4-7 år, som nå har fått sin egen gruppe. Denne gruppen er derfor et mellomstadium mellom småbarnstreffet og katekesetilbudet.

Det var Roxana Smetan Løken, som i dag er styrer i St. Franciskus barnehage, som tok initiativ til opprettelsen av småbarnstreffet. Hun kommer selv fra Romania, og etter at sønnen Fredrik ble født i april 2005, så hun at det kunne være behov for et katekisk tilbud også for de minste barna. Som ny innbygger i Norge og som foreldre for første gang, kan det være vanskelig å orientere seg i de mange «norske» tilbudene i kommunen der du bor. I Arendal har blant annet Den norske kirke og Misjonskirken lignende tilbud til småbarnsmødre og deres barn. Roxana deltok på noen av disse tilbudene, men ønsket hele tiden at det måtte kunne organiseres et bra tilbud i katolsk regi også.

En hovedtanke bak tilbudet er at det skal være en møteplass, eller katolsk forum om du vil, for småbarnsmødre å utveksle erfaringer og tips med hverandre, samt en arena for å komme sammen for å treffe hverandre på tvers av ulike nasjonaliteter og bosted.

Småbarnstreffet i den katolske kirken er derfor en kombinasjon mellom

Å gå tur sammen er også en måte å treffes på.

program for barna og sosialt samvær for foreldrene som kommer med. I og med at mange av de nybakte foreldrene kommer fra mange forskjellige land, var også tanken den at småbarnstreffet kunne være et sted for disse foreldrene til å få praktisk informasjon om hvordan ulike tilbud som helestasjon, fastlege, barnehage osv. fungerer i Norge.

På treffene synger barna og foreldrene sanger sammen, lederen forteller en historie, og mens barna leker, kan foreldrene kose seg sammen. De som kommer, blir oppfordret til å ta med seg nistemat, mens kirken byr på litt kaffe, te, saft og kjeks.

Før jul har det vært tilbud om pepperkakebaking i regi av småbarnstreffet og siste samling før sommeren er det tradisjon å legge til Hove på Tromøy hvor det arrangeres sommerfest med grilling og påfølgende tur rundt i det flotte turområdet.

Tilbudet i Arendal har tidvis vært godt besøkt og tidvis mindre populært. Det er litt avhengig av hvor mange som har barn i den aktuelle aldersgruppen. Det siste året har dessverre interessen vært noe lavere, men vi har stor tro på at dette vil ta seg opp igjen. ■

Det er fint for utenlandske foreldre å lære seg norske sanger.

Kirken avhenger av familienes tro

Av Maria Elizabeth Fongen

Vår Kirke er først og fremst et åndelig byggverk, sentrert rundt Jesus Kristus. For at dette byggverket skal leve og vokse, er det avhengig av at troen på Kristus næres i familiene.

Familien er nemlig den første og viktigste formidler av tro, verdier og kultur til neste generasjon. Og dét har livet som mor lært meg – at hver eneste generasjon må oppdras på nytt; hvert eneste barn må få Evangeliet forkynt personlig, på en måte som lar det oppdage og selv erfare Guds uendelige kjærlighet og visdom.

Pastoralomsorg for grunnorganismen

Slik sett er familiepastoralt arbeid – tiltak som nærer og styrker troen på Kristus i familiene – grunnleggende i Kirkens virke. Vi har lenge hatt fokus på barne- og ungdomsarbeid i vårt land, og det har vært til enorm støtte

... gi familiene verktøy til å mestre livsoppgaven med å være familie

for svært mange familier. De av oss som har tatt del i det – som deltagere da vi var unge, siden som ledere og nå gjennom egne barn – vet at dette arbeidet har vært til uvurderlig hjelp for å overføre troen til nye slektledd.

Men: Vi mangler å adressere grunnorganismen i vårt kirkelige fellesskap – familien som helhet. Barns og unges trosliv må ikke leves isolert fra foreldrenes. Familiene trenger å kunne være sammen om sin kristne tro, utdanne seg sammen i troen, be sammen og for hverandre, ha et åndelig fellesskap der de store spørsmålene drøftes, erfare i hverdagen at Gud er «Gud-med-oss», Immanuel.

Mestringsverktøy

I dag har foreldre og barn stadig mindre tid sammen, fordi begge foreldre arbeider

og skoledagene følges av SFO og fritidsaktiviteter. En altfor høy prosent ekteskap ryker, også blant katolikker, og de som rammes hardest, er barna. Derfor trenger vi å gi familiene verktøy til å mestre livsoppgaven med å være familie. Ektepar må få støtte til å fordype sin kjærlighetsrelasjon og til å se at deres fremste oppgave er å være formidlere av Guds kjærlighet til barna. Familiene som helhet må styrkes i det å *leve som et kjærlighetsfellesskap*. Det handler ikke bare om kommunikasjonsferdigheter og konflikthåndtering. Det handler enda mer om verktøy av åndelig art: fordypping i troen, bønn i og for familien, aktiv bruk av Bibelen og sakramentene. Kristus er vår fremste «ressurs»!

Familiepastoralt arbeid var en hjertesak for Johannes Paul II. Hans apostoliske formaning *Familiaris Consortio* fra 1981 gir presise anvisninger for hvordan dette arbeidet skal skje i bispedømmene. Også pave Benedikt XVI påpeker stadig det akutte behovet

for familiepastoral innsats. Under *ad limina*-besøket i mars ga han våre nordiske biskoper eksplisitt beskjed om å arbeide iherdig for å fremme ekteskapets institusjon og et stabilt familieliv overfor både myndigheter og troende.

Vi trenger

Som leder for OKBs Familiesenter har jeg lyst til å rope høyt: Vi trenger biskoper og prester som bevisstgjør oss om ekteskapets og familiens kall til kjærlighet. Vi trenger pastoralplaner for familien i alle bispedømmer og tilføring av ressurser til å sette dem ut i livet. Vi trenger forpliktete familier til å stå opp for ekteskapet og huskirken, og bevegelser som er til støtte for familien. Det haster, for den levende Kirken måles ikke i registrerte medlemmer, men i medlemmenes faktiske etterfølgelse av Kristus. ■

Store og små på gaten under familiekongressen i Jönköping i Sverige i mai i år

Fra pave Benedikts tale ved de nordiske biskopers *ad limina*-besøk, 25. mars 2010:

«Et av de viktigste budskap de nordiske lands folk trenger å høre fra dere, er en påminnelse om familiens sentrale betydning for et sunt samfunnsliv.»

«Jeg oppfordrer dere derfor inntendig til å fortsette å formidle til folk i deres respektive land Kirkens lære om sosiale og etiske spørsmål, slik dere gjør ved initiativer som deres hyrdebrev fra 2005, «Kjærlighet og Liv» og den kommende Familiekongressen.»

«Innenfor deres egen flokk, trenger pastoral omsorg for familiene og ungdom å følges opp med intensitet og styrke, og med særlig omsorg for de mange som har opplevd vanskeligheter i etterkant av den nylige finanskrisen. Behørig følsomhet må utvises de mange ektepar der bare én ektefelle er katolikk.»

Bli med på adventsaksjonen 2010!

Skoler og utdanning i Haiti

Etter de fire orkanene som rammet Haiti høsten 2008, og etter jordskjelvet som rammet landet i januar 2010, trenger den svært fattige befolkningen mer bistand enn noensinne. Nøden er stor; blant annet ligger svært mange skoler i ruiner.

Årets adventsaksjonsprosjekt handler om utdanning og rehabilitering av skoler på Haiti. Utdanning er avgjørende for et velfungerende samfunn – støtt opp om årets adventsaksjon!

Adventsaksjonen er et samarbeid mellom Caritas og Norges Unge Katolikker.

**Sett inn ditt bidrag på kontonummer:
3000 16 91410**

Adventsaksjonshelg

Tradisjonen tro arrangerer NUK adventsaksjonshelg på Mariaholm. Her vil du lære mer om prosjektet og hva nettopp ditt lokallag kan gjøre for å samle inn penger. Bli med og bli inspirert!

**Hvem? For dere som skal arrangere
adventsaksjonen i lokallaget
Når? Helgen 5. – 7. november 2010
Hvor? Mariaholm, Spydeberg**

Påmelding skjer på checkin.no

NUKs HØSTSAMLING 2010

Norges Unge Katolikker arrangerer kurshelger for unge katolikker to ganger i året – en på høsten og en på våren. Helgene er lagt opp for å utvikle deltakerne til å bli gode, katolske forbilder og lederemner. Men den kanskje viktigste grunnen til å dra på ledertrening, er det sosiale fellesskapet vi har i Kristus, det er viktig å ta vare på vennskapsbåndene som er blitt knyttet! Kanskje er Høstsamling 2010 neste møtested?

**For: Konfirmerte ungdommer over 15 år
Tid: 1.–3. oktober 2010**

**Sted: Mariaholm, Spydeberg
Pris: kr. 800 for NUK-medlemmer,
kr. 1200 for andre.**

Gå inn på nuk.no og meld deg på!

**World Youth Day (WYD)
Madrid august 2011**

Norges Unge Katolikker arrangerer tur til Verdensungdomsdagen, World Youth Day. Dette er en enorm katolsk ungdomsfestival som arrangeres hvert tredje år, hver gang i forskjellige byer i verden. Neste gang holdes festivalen i Spania. Høydepunktet for WYD er møte og messefeiring med pave Benedikt. Å være med på WYD er noe man aldri glemmer. Her får du virkelig se at vi katolikker er en del av et verdensomspennende fellesskap. Gjør som hundretusener av andre – bli med til Verdensungdomsdagene i Madrid!

Påmelding og mer informasjon på nuk.no

KATOLSK AKADEMI
SEMINARER RETRETTER

PROGRAM KATOLSK AKADEMI HØSTEN 2010

*Alle seminarene finner sted i Mariagården,
Akersveien 16, Oslo*

PÅMELDING: akademi@katolsk.no

PRIS: kr. 50 (retretten kr 100)

**Lørdag 25. september kl. 11.00 -
15.00: «Den bysantinske Kristus»**

*Ved professor i filosofi (Universitetet i Oslo)
og ikonmaler Torstein Tollefsen.*

**Lørdag 23. oktober kl. 11.00 - 15.00:
«Hvordan kunsten kan utfordre oss i
forhold til troen»**

*Ved professor i kunsthistorie (Universitetet i
Bergen) Gunnar Danbolt.*

**Fredag 26. november kl. 17.00 - 21.00:
«Gud er Kjærlighet» (retrett)**

*Ledet av biskop Anders Arborelius OCD av
Stockholm.*

**Lørdag 27. november kl. 11.00 - 14.30:
«Katolsk mystikk - som evangelise-
ring»**

Ved biskop Arborelius

Ønsker du flere opplysninger om ar-
rangementene, kontakt leder: Magis-
ter May-Lisbeth Myrhaug, may-lisbeth.myrhaug@katolsk.no, 951 33 480. Vårens
foredrag er tilgjengelige på
www.katolsk.no/okb/akademi.

Vil du ha en
bank som
kjenner deg?

Bente Sørensen
kunderådgiver
Tlf. 38 17 37 77

Mange kjenner oss som banken for kristne organisasjoner i Norge. Det du kanskje ikke vet, er at vi også kan være din bank. Vi har lang erfaring med oppfølging av personkunder over hele landet.

Ta kontakt på telefon 38 17 35 00 eller www.sparebankenpluss.no for mer informasjon. Det er alltid hyggelig å prate med kjentfolk.

Den problematiske virkeligheten

Georg Fr. Rieber-Mohn –
St.Teresia menighet på Hønefoss

En ung norsk politiker hevdet nylig at et egalitært samfunn som det norske bidrar til å redusere kriminalitet og en rekke andre onder. Og hun tilføyde at folk i vårt land er «mye lykkeligere» i dag enn de var i 1960. Hvor sann er denne virkelighetsbeskrivelsen?

Ganske visst har mange flere, ikke minst kvinner, fått høyere utdanning og mye bedre økonomi enn for femti år siden. Vi har stort sett fått to inntekter i hver familie, og kvinnene har fått egen økonomisk og sosial plattform i en ganske annen grad enn tidligere. Boligene er blitt flottere og større, fritidsboligene likeså, og langt flere mennesker har i dag hytte ved sjøen eller fjellet. Og mange flere reiser til utlandet i feriene, også fordi flyreisene er blitt vesentlig rimeligere. Vårt samfunn har dessuten et økonomisk sikkerhetsnett for dem som faller utenfor: full lønn fra første dag og i et helt år ved langvarig sykdom, uføretrygd til dem som ikke makter et normalt arbeidsliv, ulike stønadsordninger for enslige og fraskilte forsørgere osv. Og pensjonsordninger som er så gunstige at de tar nattesøvnen fra økonomer og politikere.

Vår begunstigede stilling som oljenasjon har bidratt sterkt til den materielle veksten. Sammenlignet med andre har nasjonen Norge og dens innbyggere opplevd en klassereise, i alle fall sett med økonomiske øyne. Men det må være betimelig å spørre om den har ført oss på en riktig vei.

Velferdmedaljens bakside. For det er simpelthen ikke sant at kriminalitet nødvendigvis reduseres ved sosial og økonomisk utjevning. Vesentlige skritt mot en slik utjevning ble tatt i Norge mellom 1930-årene og 1960. Den norske velferdsstaten ble langt på vei realisert i 1960-årene. Men det var i denne perioden den registrerte kriminaliteten for alvor begynte å øke. Og økningen har stort sett fortsatt, med en viss stagnasjon og liten nedgang for enkelte typer lovbrudd de aller siste år. Og går vi til andre variabler enn kriminalitet, som for eksempel skilsmisser, alkoholmisbruk og selvmord, viste også disse en klar økning fra 1960-årene av. Antallet skilsmisser har ikke vist stagnasjon eller nedgang, i alle fall ikke når man tar oppløste samboerskap med i beregningen. Og det var jo midt på 1960-tallet at det moderne narkotikamisbruket tok til. Dette har i tiårene etterpå økt kraftig, med stadig mer alvorlige og avhengighetsskapende stoffer. Det er grunn

fedrepermisjon, er farsrollen beskrevet som uvurderlig viktig i barnets utvikling. Men når det settes spørsmålstegn ved lesbiske samboeres rett til å få barn, blir betydningen av å ha en far bagatellisert. Medmor er like god. Og lovgiveren beskyttet barna mot ethvert klaps i oppdragelsesøyemed – det er straffbar vold. Men den høye skilsmisseprosenten og «seriemonogamiet» med kaotiske familieforhold, og utvilsomme skadevirkninger, synes å vekke liten bekymring.

Ytringsfriheten. Og ytringsfriheten – hva med den?

Filosof Nina Karin Monsen har gått kraftig til felts mot den nye ekteskapsloven, som likestiller ekteskap mellom samkjønnede med det tradisjonelle heterofile ekteskapet. Hun har angrepet adgangen for lesbiske par til å få barn. Hun brukte til dels sterke ord. Da hun fikk Fritt Ords pris i 2009, ble

Vi liker å se på oss selv som et liberalt og tolerant velferdssamfunn, som gir våre barn gode oppvekstvilkår og dyrker ytringsfriheten

til å anta at det også har skjedd en merkbar økning av psykiske lidelser i den samme perioden.

Men våre holdninger og vår etikk er da blitt bedre? Vi liker å se på oss selv som et liberalt og tolerant velferdssamfunn, som gir våre barn gode oppvekstvilkår og dyrker ytringsfriheten, for å nevne et par elementer i et selvbylde som kanskje er en smule oppblåst. Allerede de foran gjengitte riss av velferdsskjærens bakside indikerer at noe skurrer.

Mitt inntrykk er at foreldres egeninteresse er mer dominerende enn noen gang tidligere i moderne tid, men at de søkes kamuflert bak en tilsynelatende barnevennlig holdning. Alle fra ett års alder plasseres mange i barnehage, som reservasjonsløst fremstilles som et stort gode for barna. Hvor mange barn under to år har bedt om barnehageplass? Og når det passer, eksempelvis i diskusjonen om

det et rabalder uten like. Homobevegelsen gikk til aksjon mot prisutdelingen og vinneren med til dels kraftige virkemidler. Og mange fremtredende politikere fulgte opp kritikken mot prisen.

Det var en intolerant reaksjon, som røpet begrenset innsikt i hva ytringsfrihet innebærer. Den skal nettopp verne om ytringer vi ikke liker og kanskje forakter. Nina Karin Monsen hadde utfordret toneangivende oppfatninger i politiske kretser. Det motet hun der viste, var kjernen i begrunnelsen for prisen. Så får man mene hva man vil om hennes synspunkter. Etter mitt syn var de viktige for en opplyst offentlig samtale om grunnleggende verdispørsmål.

Men jeg er i tvil om sentrale politiske miljøer egentlig ønsker en slik debatt. ■

De hellige englene

Englene er Guds skapninger, men de har ingen kropp slik som vi mennesker. De lever ikke her på jorden, men vi lærer at de har sitt tilhold i himmelen, der de synger hans pris, som betyr at de tilber ham. I messen gjør vi det samme som englene i himmelen, når vi synger *Sanctus*. Da synger vi sammen med englekoret: «Hellig, hellig, hellig er Herren, hærskaernes Gud...» I Bibelen og i fortellinger om helgener hører vi om mennesker som møter engler. Både patriarkene og profetene i urfortellingen og Maria og apostlene i evangeliet hadde med engler å gjøre. Når engler kommer til mennesker, er de budbringere fra Gud, vernere og beskyttere i fare, hjelpere, trøstere og rådgivere.

Vi lærer også at det finnes mange ulike typer engler, og de største av dem, som er sjefsenglene, er *erkeenglene*. De heter Mikael, Gabriel og Rafael. Sammen med Gud, og på menneskenes side, går de fremst i kampen mot det onde. Vi feirer erkeenglene med en egen messe i Kirken, i år onsdag 29. september.

Fargelegg engelen!

Den rike mannen og Lasarus

Vi får høre om to menn i en fortelling fra Jesus: en veldig rik mann som levde veldig flott, og en syk uteligger, Lasarus, som holdt til på gaten utenfor huset til den rike mannen. Les om hvordan det går med de to mennene i Lukasevangeliet 16, 19-31, sammen med en voksen. Hva tror dere Jesus mente med å fortelle en slik historie?

Finn viktige ord fra fortellingen i bokstavnettet ved siden av.

H	M	I	A	B	H	U	N	D	E	N	E	X
B	O	R	D	E	E	P	D	I	W	U	M	F
V	S	T	V	G	K	U	C	Y	G	Å	K	L
Q	E	D	A	R	U	R	I	K	Y	L	J	A
T	S	U	R	A	I	P	O	R	T	O	F	M
D	P	K	E	V	N	U	Ø	C	U	Æ	O	M
H	Ø	L	S	E	L	R	P	I	N	E	M	E
T	R	Ø	S	T	E	F	R	K	G	Q	V	A
M	L	F	Å	Z	E	N	G	L	E	N	E	M
B	E	T	J	D	Y	P	F	C	W	Q	N	O
G	O	S	L	U	K	S	U	S	A	J	D	F
Æ	G	X	I	M	T	R	N	Å	H	R	E	V
V	A	N	N	L	A	S	A	R	U	S	E	B

Faste: rik, luksus, port, bord, englene, vann, pine, Lasarus, treste, hundene, purpur, lin, tunge, sår, Moses, sår, advare, kjøf, omvende, flamme, begravet.

Englestøv

Snart skal vi feire englene i Kirken. Den 29. september er det festen for de hellige erkeengler, og 2. oktober er det festen for verneenglene.

Engler er i vinden. Vi overstrømmes av bilder og bøker om dem ja, konferanser og kurs arrangeres med engler som tema.

Kirken er velkjent med engler, selv om oppmerksomheten rundt dem varierer med tid og sted. I vår egen tid og på vårt sted er de gjerne regulert til sin plass i julefortellingene og i barnas fromhetsliv. Voksne mennesker opplever mer eller mindre at å fokusere på engler har noe ikke-reelt og infantiliserende over seg. Det skulle ikke være noen grunn til det. St. Pio av Pietrelcina hadde et svært bevisst forhold til sin verneengel, og St. Thomas Aquinas har fylt en anselig plass i sine verker til å beskrive englene og deres aktiviteter, og begge disse helgenene må sies å være rimelig voksne typer.

Englenes plass i helheten

Det at nyåndeligheten har satt engler på dagsordenen, har nok åpnet et rom som lenge har vært stengt her oppe i det protestantisk pregede nord, hvor Gud har vært nokså alene i sin himmel. Samtidig utfordrer dette vår katekese. Hva lærer vi egentlig om englene, og hvor må vi være obs på at vi har divergerende oppfatninger i forhold til de «alternative» bevegelsene på livssynsmarkedet?

Det er ved å se på helhet og sammenhenger at de viktigste forskjellene mellom katolsk englelære og nyåndelig tilnærming trer frem. Alle deler av den katolske lære er knyttet til hverandre i en helhet, så også læren om englene. Verneenglene for eksempel – de som er gitt oss ved fødselen av Gud, og som har i oppdrag å beskytte oss og be for oss for Guds trone – er ikke frie ånder som opererer på egenhånd for vårt jordiske velvære. De er, som ordet «engel, angelos» betyr, sendebud. I den hjelp

de bistår oss med, er de vitner om Guds godhet mot oss, de er en del av Guds omsorg for sin skapning. De er dessuten deltagere i gjennomføringen av Guds plan, den som har det mål å sammenfatte alt i Kristus. I Bibelen ser vi hvor sentrale englene er nettopp i iverksettelsen av Guds frelsesplan, fra kjerubenen som vokter Paradiset og livets tre til Gabriel som brakte Herrens budskap til Maria.

Alle deler av den katolske lære er knyttet til hverandre i en helhet, så også læren om englene.

Englene i liturgien

Mange innenfor nyåndeligheten vegrer seg mot å knytte seg til noen organisert religion. Mens åpenbaringen vitner om at englene elsker organisert religion. Deres primære oppgave er liturgisk, og uorganisert liturgi går ikke an. I de små glimtene åpenbaringen gir oss inn i det himmelske, kan det se ut som noen av de himmelske ånder, de som i Jesaja kalles serafim, ikke har annen oppgave enn å love Gud, å rope *Hellig, hellig, hellig* dag og natt.

Vil man være sammen med engler, da må man fremfor alt delta i litur-

gien, og ikke minst messen. Englene er der Kristus er, for de er skapt ved ham og til ham, jf. Kol 1,16. Når vi tilber Kristus, som frembæres for oss i det hellige messeoffer, så gjør vi det sammen med talløse skarer av hans usynlige tjenere. Ikke uten grunn er flere av liturgiens «sanger» englesanger som har nådd oss gjennom åpenbaringen, slik som Gloria og Sanctus. Og flere steder i liturgiens bønner

nevnes englene som tjenere som bærer våre offer og intensjoner frem for Gud. Og til sist, i begravelsesliturgien, vil det bli sunget at englene også må bære vår avdøde sjel inn i Paradiset.

Englene gjør alt de kan for å lede oss til Kristus. En engel som ikke klart tjener denne Herre og dette oppdrag, er ikke en engel av det slag vi skal ha noe med å gjøre. Det kan være en engel av det slag som vi avsverger oss i dåpen.

Torvild Oftestad
Det kateketiske senter

Fra og med den 1. august er **Katrine Lundgren** ansatt som barne- og ungdomsarbeider i *St. Hallvard menighet* i Oslo, for ett år. Hun vikarierer for Therese Skaar, som er i fødselspermisjon. Katrine Lundgren er 54 år gammel og har tilhørt *St. Hallvard menighet* mesteparten av sitt liv, inntil hun flyttet til Tsjekia for 10 år siden. Hun har vært aktiv i menighetens barne- og ungdomsarbeide i sin egen oppvekst og har vært en del av teamet som har drevet søndagsskole.

Melding fra St. Hallvard menighet; sm/mt (4. juni 2010) /St. Olav

Fra og med den 7. juni tilhører Sr. **Dominika Szlagowska** *St. Elisabeth-søstrenes kommunitet i Tromsø*. Hun kommer fra søstrenes kommunitet på Nordstrand i Oslo.

St. Olav

Den 14. juni forlot p. **Redentor «Red» Molina** Oslo og Norge. P. Redentor, som har virket i den filippinske sjelesorgen i Oslo katolske bispedømme siden mars i fjor, er blitt kalt hjem til Filippinene av sin overordnede, biskopen av Maasin.

KI - Katolsk Informasjonstjeneste (Oslo) (7. juni 2010)

St. Sunniva skole i Oslo melder om følgende nye lærere fra høstsemesteret i år: **Thea Tande Pham** (småtrinnet), **Sanaz Ararodiyani** (småtrinnet), **Elisabeth Breivik Langeland** (mellomtrinnet), **Unn Sundell Torjussen** (spesialpedagog, småtrinnet), **Per Gotaas** (ungdomstrinnet), **Åsmund Gundersen** (ungdomstrinn/mellomtrinn) og **Anniken Løvdal** (ungdomstrinnet).

KI - Katolsk Informasjonstjeneste (Oslo) (7. juni 2010)

Det teologiske Menighetsfakultet (MF) i Oslo tildelte 16. juni 2010 sr. **Else-Britt Nilsen** OP kompetanse som professor II. Hun vil bli ansatt ved fakultetet fra høstsemesteret. En professor II har sitt hovedvirke et annet sted, men hentes inn til et universitet/en høyskole for å bidra innen et spesielt fagfelt hvor vedkommende har særlig kompetanse. Nilsen har tidligere vært tilknyttet MF som timelærer og vært

med å utvikle noen av de katolske kursene ved fakultetet.

I - Katolsk Informasjonstjeneste (Oslo) (17. juni 2010) /St. Olav

Oslo katolske bispedømme har med virkning fra 15. juli ansatt **Melita Spanic** som bestyrer for kjøkken og husholdning i Akersveien 5. Melita er født 17. august 1979 i Nova Gradiska, Kroatia, og utdannet kjemisk tekniker. Hun kom til Norge i 2001. Melita har vært ansatt i den biskoppelige husholdningen i Akersveien 5 siden 28. november 2005, de siste månedene som fungerende leder.

KI - Katolsk Informasjonstjeneste (Oslo) (24. juni 2010)

På en pressekonferanse 25. juni 2010 presenterte kulturminister Anniken Huitfeldt regjeringens religionspolitiske utvalg. Avtroppende rådgiver for innvandrersjelesorgen i Oslo Katolske Bispedømme, **Margareta Tumidajewicz**, er utnevnt som medlem. Margareta har siden 2008 fungert som rådgiver for nasjonalsjelesorgen, og har hatt tett kontakt med myndighetene gjennom informasjons- og integreringsarbeid rettet mot innvandrere med katolsk bakgrunn.

KI - Katolsk Informasjonstjeneste (Oslo) (25. juni 2010) /St. Olav

Maria Mouland (30) er per 5. juli 2010 ansatt som vikarierende organisasjonskonsulent i *Norges Unge Katolikker (NUK)* da Kristine Maria Almås går ut i fødselspermisjon. Maria Mouland konverterte til Den katolske kirke i 1994. Hun har vært aktiv i ungdomsarbeid i NUK siden 1997, og har lang fartstid som medlem av NUKs distriktsråd, arbeidsutvalg, leirutvalg og ressursgruppe. Hun har vært leder på utallige sommerleirer og andre arrangementer.

KI - Katolsk Informasjonstjeneste (Oslo); mt (5. juli 2010) /St. Olav

Dominikanerpater **Gaspar de Roja Sigaya** reiste 13. juli tilbake til sitt hjemland Filippinene, i påvente av en endelig avklaring rundt hans videre arbeid i Norge. P. Sigaya, som kom til landet i januar i fjor, har vært kapellan for søstrene på Lunden kloster og rektor for *St. Olav domkirke* i Oslo. Planen er at han skal virke som kapellan i *St. Hallvard menighet* i Oslo i tillegg til sin tjeneste på Lunden kloster.

KI - Katolsk Informasjonstjeneste (Oslo) (10. august 2010)

Sr. **Ragnhild-Marie Bjelland OP** er fra og med 26. juli tilbake i kommuniteten på *Katarinahjemmet* i Oslo etter å ha virket i kongregasjonens kloster i *Châtillon* utenfor Paris siden september 2008.

St. Olav

Den 19. august disputerte sr. **Katarina Pajchel OP** for doktorgraden i partikelfysikk ved Universitetet i Oslo med avhandlingen *Search for Supersymmetry in Multi-lepton final states with the ATLAS detector and Related Challenge*. Sr. Katarina tilhører kommuniteten på *Katarinahjemmet* i Oslo og skal etter disputasen fortsatt være tilknyttet Fysisk institutt ved Universitetet i Oslo.

St. Olav

Det er blitt avholdt valg til menighetsråd og til OKBs pastoralaråd i en rekke menigheter de siste månedene. Navnene er offentliggjort på katolsk.no.

Sr. Rosemarys 50-årsjubileum

Den første juli feiret Moder **Rosemary Durcan OCSO**, priorinne for *Tautra Mariakloster*, femtiårs løftejubileum. *Katolsk.no* bragte i den anledning et intervju med jubilenten.

Dette kan leses på www.katolsk.no/nyheter/2010/07/20-0002.htm

Biskop Eidsvig utnevnt til apostolisk administrator for Trondheim for fem nye år

Den apostoliske nuntius til de nordiske land, erkebiskop Emil Paul Tscherrig, meddeler på vegne av kardinal Giovanni Battista Re, prefekt for Kongregasjonen for biskoper, at biskop **Bernt Eidsvig** utnevnes som *administrator for Trondheim stift* for fem nye år fra 1. juli 2010. Biskop Eidsvig ble utnevnt til apostolisk administrator den 8. juni 2009, etter biskop Müllers avgang.

KI - Katolsk Informasjonstjeneste (Oslo) (4. juni 2010) /St. Olav

Tromsø Stift

Biskop Berislav Grgic av Tromsø har den 22. juni 2010 utnevnt p. **Marek Stanislaw Michalski** MSF til *generalvikar i Tromsø stift*.

Den nye generalvikaren avla trosbekjennelse og sin troskapsed under messen i Vår Frue kirke, Tromsø, tirsdag 22. juni.

Biskop Grgic har den 22. juni 2010 også utnevnt p. **Erhard Alfons Osmanzik** MSF til *kapellan i Vår Frue kirke i Tromsø*.

KI - Katolsk Informasjonstjeneste (Oslo) (22. juni 2010) /St. Olav

Trondheim stift

Biskop Bernt Eidsvig apostolisk administrator av Trondheim, har den 15. juli 2010 utnevnt **Lena Tande** til *kontaktperson ved mistanke om seksuelle overgrep* begått av kirkelig medarbeider i Trondheim stift. Utnevnelsen kommer etter at Trondheim stift den 29. mars i år vedtok å slutte seg til Oslo katolske bispedømmes *Beredskapsplan – prosedyrer når kirkelig medarbeider er mistenkt for eller har gjort seg skyldig i seksuelle overgrep* og

grenseoverskrivende seksuell atferd. I punkt 3.2.3 i beredskapsplanen heter det om kontaktpersonens rolle at «alle som får kjennskap til en sak» kan ta kontakt med kontaktpersonen, og videre at «hvis det er en prest som får kjennskap til en sak, skal han henvende seg» til kontaktpersonen – som deretter sammen skal informere biskopen og Fagetisk råd.

Lena Tande er født 21. april 1958 i Trondheim, hvor hun i en årrekke var aktiv i ungdomsarbeidet i Midt-Norge. Hun er utdannet førskolelærer ved Dronning Mauds Minne (1979) og har i tillegg grunnfag i psykologi (1985) og utdanning innen veiledningspedagogikk og spesialpedagogikk, samt master i førskolepedagogikk ved Norges Teknisk-naturvitenskapelige Universitet (2008).

Hun har arbeidet som pedagogisk leder, enhetsleder og spesialpedagog ved flere barnehager i Trondheim. I tillegg har hun lang erfaring fra verv som katekese og evangelieforklaring, samt som medlem i menighetsråd, i St. Olav domkirkemenighet i Trondheim. Se også s. 3-5.

KI - Katolsk Informasjonstjeneste (Oslo); kd/mt (15. juli 2010) /St. Olav

Apostolisk administrator av Trondheim har innvilget p. **Dominic Nguyen Van Thanh** to års *studiepermisjon*. P. Dominic skal ta lisentiatsgraden i spiritalitet ved dominikanernes universitet i Roma, Angelicum. P. Dominic reiser til Roma i september.

KI - Katolsk Informasjonstjeneste (Oslo) (16. august 2010) /St. Olav

Oslo katolske bispedømme

Efter å ha hørt Konsultorkollegiet, har biskop **Bernt Eidsvig av Oslo** besluttet å løse pastor **Ireneusz Zielinski** fra sine forpliktelser som sogneadministrator i *St. Frans' kirke/Larvik* med virkning fra den 15. august 2010. Pastor Zielinski stilles til disposisjon for Generalvikaren. Fra samme dato utnevnes monsignore **Lucjan Skolik** til sogneadministrator i *St. Frans/Larvik* og pastor **Nguyen Thanh Phu** til kapellan.

F.o.m. den 15. august 2010 løses pater **Gaspar de Roja Sigaya** OP fra sine forpliktelser som rektor for St. Olav Domkirke, og utnevnes fra samme

dato til kapellan i halv stilling ved *St. Hallvard kirke i Oslo*.

KI - Katolsk Informasjonstjeneste (Oslo) (1. juni 2010) /St. Olav

Biskop Bernt Eidsvig kunngjorde 4. juni utnevnelsen av **Per Einar Odde** til kapellan i *St. Svithun menighet, Stavanger*, fra hans ordinasjonsdato den 12. juni. Odde har siden 1. august 2009 hatt pastoralpraksis som diakon i samme menighet. Biskop Eidsvig kunngjorde også utnevnelsen av diakon **Nguyen Duc Khiem**, fra ordinasjonsdatoen 14. august til *skoleprest ved St. Sunniva skole* (2/3 stilling) og *kapellan i St. Olav domkirkemenighet* (1/3 stilling), begge Oslo.

KI - Katolsk Informasjonstjeneste (Oslo) (4. juni 2010) /St. Olav

Biskop Eidsvig utnevner med virkning fra den 15. juli 2010 **Helene Lund**, vikarierende biskoppelig sekretær, til *sekretær for Oslo katolske bispedømmes kirkekunstkommisjon*. Øvrige medlemmer av kommisjonen er Jørn Nilsen, Kjell Lund og Liv Benedicte Nielsen.

KI - Katolsk Informasjonstjeneste (Oslo) (12. juni 2010)

Biskop Eidsvig kunngjorde den 9. juni følgende utnevelser: Diakon **Per Kværne** utnevnes til *kapellan i St. Olav domkirkemenighet* med særskilt ansvar for å bygge opp sykehussjelesorgen i menigheten – fra ordinasjonsdagen 29. juni. P. **Carlo Borromeo Le Hong Phuc** utnevnes til *kansler i bispedømmet* fra 10. juni 2010. P. **Frode Eikenes** løses fra tjenesten som kansler fra samme dato.

P. **Michael Duong** utnevnes til *kapellan i St. Ansgar menighet* i Kristiansand fra 10. juni 2010.

Helene Lund er utnevnt til *notar i Oslo katolske bispedømme* fra 25. mai 2010.

KI - Katolsk Informasjonstjeneste (Oslo) (9. juni 2010)

Biskop Eidsvig kunngjorde den 1. juli følgende utnevelser i Oslo katolske bispedømme: Den 20. september 2010 løses p. **Rory Mulligan** SM fra sin stilling som *sogneadministrator i St. Gudmund menighet på Jessheim*. Etter å ha innhentet samtykke fra maristenes ordensforstandere, utnevnes fra samme dato p. **Andreas Rupprecht** SM til *sogneadministrator på Jessheim*. Samtidig løses p. Rupprecht den 20. september fra sine stillinger

som kapellan i St. Olav domkirke-
menighet i Oslo, samt som landsung-
domsprest.

Dom **Lukas Lukas Stefan Lorf-
Wollesen** Can.Reg. løses den 1.
september 2010 fra sin stilling som
spiritual ved St. Eystein presteseminar.
Fra samme dato utnevnes p. **Rory
Mulligan** som *spiritual ved seminaret*,
for en periode på to år.

Den 1. september 2010 løses p. **Fredrik
Hansen** fra sin stilling som *viserektor
ved St. Eystein presteseminar*. Fra sam-
me dato utnevnes p. **Pål Bratbak** som
viserektor ved seminaret.

KI - Katolsk Informasjonstjeneste (Oslo) (1. juli 2010)

Kommer i oktober

Katolsk almanakk 2011

– Med adressekalender og liturgisk kalender
for Den katolske kirke i Norge.

kr. 149,-

*Legfransiskanerne i Oslo og Lillestrøm
inviterer:*

Åpen kveld onsdag 27. oktober

i St. Hallvard kirke og menighetslokale.
Messe i kirken kl. 18.00, deretter innledning i
menighetslokalet av Biskop Bernt Eidsvig:

«Legordenens plass i Den katolske kirke i Norge»

Korte innlegg om utfordringen ved å være i
en legfraternitet i samfunnet i dag.

Enkel servering. Alle er hjertelig velkommen.

In Memoriam

Sr. Ansgaria Baas CB

Født: Nieuwer-Amstel den
2. oktober 1920
Løfter: Maastricht den 15. mai
1949
Død: Maastricht den 26. juni
2010
Gravlagt: Ryckholt den 1. juli
2010

«Herren er min hyrde, jeg mangler
ingen ting» (Salme 23)

Carolus Borromeussøster Ansga-
ria Baas tjenestegjorde i 47 år, fra
1953 til 2000, i Norge.

Vi vil respektere sr. Ansgarias
ønske om at vi ikke skriver lange

minneord. Allikevel vil vi med
få ord få uttrykke hva sr. Ansga-
ria har betydd for oss.

Hun var for oss en medsøster
som var blid og beskjeden,
trofast og med stor ansvarsfø-
lelse, tilfreds med livet slik det
fortonte seg og takknemlig for
alt som var skapt – naturen var
hennes venn.

Hun hadde et intenst bønneliv og
fulgte tett alle som var henne kjær.

Samtidig var hun også lutret
på grunn av åndelig og mental
tilbakegang, med smerte og
avhengighet.

Kort og godt var sr. Ansgaria en
søster og medsøster som levde i
all enkelhet, et forbilde.

Vi takker henne for alt hun har
betydd for oss.

Sr. Ansgaria, lev i fryd hos vår
Herre, og tenk på oss alle som er
deg dyrebare her nede.

*St. Carolus Borromeussøstrene
i Norge*

OKTOBERSKRED i St. Olav bokhandel

St. Olav bokhandel holder i oktober måned stort bokskred med utvalgte bøker fra
St. Olav forlag. Rundt 40 av forlagets titler selges fra kr. 9.- til kr 89.- kun i oktober
måned.

Se fullstendig liste over aktuelle titler på www.stolavforlag.no.

Besøk St. Olav bokhandel i Akersveien 5, 0177 Oslo, eller bestill fra
www.stolavbok.no.

VELKOMMEN TIL KATOLSK BOKSKRED!

**St. Olav forlag har nye nettsider:
www.stolavforlag.no**

In Memoriam

Sr. Hedwig Osterhus CSJ

Født: 2. april 1942 i Molbergen i Tyskland
Død: 1. juni 2010 i Oslo
Gravlagt: 9. juni 2010 på Grefsen kirkegård

Sr. Hedwig Osterhus ble født den 2. april 1942 i Molbergen/Tyskland. Hun begynte sitt postulat 1. februar 1963 i Albachten/Münster og sitt novisiat 15.10.1963 på St. Joseph Institutt, Oslo. Hun avla sine første løfter 2. januar 1966 i St. Josephs Kapell i Oslo og sine evige løfter den 15. august 1971 i sin fødeby i Tyskland.

For å bli integrert i norsk kultur og språk, tok hun artium i Norge i løpet av sine første klosterår. Hun tok sin 4-årige utdanning innenfor pastoralteologi som diplomreligionspedagog i Paderborn/Tyskland.

Fra 1976 til 1979 arbeidet hun som menighetsassistent i Asker og Bærum menighet og fra 1991 som kirkelig assistent. Fra 1979 til 1986 var hun en meget dyktig menighetsassistent i Fredrikstad menighet. Hun var til stor støtte og inspirasjon for mange og hadde både ansvar for katekesen og en del konvertittundervisning.

Fra 1987 til 1990 tok hun en videreutdanning i teologi og åndelig veiledning henholdsvis i Boston og Methuen/USA. Fra 1991 ble hun leder for St. Joseph retrettsenter som startet på Nesøya, og var aktivt med

i lederteamet som retrettleder og åndelig veileder. I 1996 var hun ett år ved St. Josephsøstrenes Hjem på Grefsen og deltok i alt forefallende arbeid. Fra 1997 til 2001 fungerte hun igjen som åndelig veileder og retrettleder på Nesøya og hadde ansvar for utdanningen av junioratssøstre i provinsen.

Sr. Hedwig var i flere perioder provinsrådssøster og leder for utdanningsteamet.

Fra 2001 til 2007 var hun retrettleder og veileder på St. Joseph retrettsenter som i mellomtiden hadde flyttet til Grefsen. Videre var hun medlem av utdanningskommuniteten i Joseph Huset.

I 2008 ble hun rammet av en alvorlig kreftsykdom og døde 1. juni 2010.

Sr. Hedwig var det yngste av 10 barn og mistet sin mor da hun var tre år gammel. Hun lærte St. Josephsøstrene å kjenne gjennom sin ti år eldre søster, sr. Valborg. For sr. Hedwig var fellesskapet viktig. Hun hadde evne til å skape en hyggelig atmosfære, enten det var i storfamilien, i grupper eller i klosterfellesskapet. Hun var morsom, god til å tale med mennesker og sjenerøs med sin tid for andre. Ikke så mange erfarte at hun også var en dyktig husmor, flink til å lage mat og meget praktisk.

Hun var i kontakt med mange forskjellige mennesker både i Norge og utlandet. Hun er velkjent som en god veileder, og mange har satt stor pris på henne. I mange år, sammen med andre St. Josephsøstre og maristpatre, gjorde hun en stor innsats innenfor økumenikken, slik at det ble en romslighet og bedre forståelse for den ignatianske Spiritualiteten. Hun har utdannet veiledere i den ignatianske retrettførm og dermed bidratt til at «såkornet» kan vokse videre.

Hun var en klok og belest person som holdt seg à jour både på det teologiske og samfunnsmessige plan. Hun tok gjerne opp kampen

når hun hevdet sine meninger og kunne kanskje virke noe kritisk og skeptisk til tider.

Mange erfarte også hennes mildhet og godhet. Hun hadde en veldig fin innfølgelsevne når andre hadde det vondt og vanskelig, hun kunne lytte med tålmodighet. Hun var en trofast venn, kunne dele på et dypt plan og hadde mange gode relasjoner til folk både i hennes tid som menighetsassistent og siden som åndelig veileder.

I vår provins var hun en av de første som gjorde sine positive erfaringer med ignatianske retretter og individuell veiledning. Hun satte alt inn for å fremme den form for åndelighet som var grunnet i vår spiritualitet og karisma som St. Josephsøstrene. Hun hadde et rikt åndelig liv som hun gjerne delte med andre.

Hun var åpen for nye ting og strukturer som var hensiktsmessige, og hun var radikal når det gjaldt å forandre noe.

Den som fikk kontakt med Sr. Hedwig, savner henne dypt. Det gjør vi alle i kommuniteten og provinsen!

Særlig hadde hun tatt inn i sitt hjerte våre kandidater og postulanter fra Vietnam. Hun så fremover med håp om en ny fremtid og ville så gjerne ha vært en del av den.

I sykdommen, som i hele hennes liv, var *Gud den bærende Kraft*. I tillegg betød det svært mye å lytte til klassisk musikk. I hele sykdomsperioden hadde hun en utrolig tålmodighet, men også et iherdig pågangsmot. Hun ville trosse sykdommen, og hennes håp var nesten ikke til å knuse. Helt til slutt måtte hun gi seg. «Herre, i dine hender overgir jeg min ånd!»

Vi takker Gud for alt han gav oss igjennom vår kjære Sr. Hedwig. Vi minnes henne i stor takknemlighet. Måtte hun leve i hans kjærlighet og fred!

St. Josephsøstrene

Prestevielser og løfter

I sommer ble tre diakoner presteviet for Oslo katolske bispedømme, og to ordensfolk avla sine evige løfter. St. Olav kirkeblad gratulerer og har gleden av å bringe noen glimt fra feiringene. Flere bilder finnes på katolsk.no.

Per Einar Odden

Den 12. juni ble *Per Einar Odden* presteviet av biskop Bernt Eidsvig i den vakre nye klosterkirken til Tautra Mariakloster i Trondheimsfjorden. Odden kommer opprinnelig fra nabøya og ønsket å bli presteviet i sine hjemtrakter. Fra ordinasjonsdatoen er han utnevnt til kapellan i St. Svithun Stavanger, hvor han det siste året har virket som diakon.

Foto: Mats Trønk

Foto: Mats Trønk

Foto: Mats Trønk

Per Kværne

På høytiden for apostlene Peter og Paulus, tirsdag den 29. juni, var biskop Eidsvig tilbake i St. Olav domkirke for prestevielsen av diakon *Per Kværne*. Kværne er fra ordinasjonsdatoen utnevnt til kapellan i St. Olav domkirke i Oslo, hvor han virket som diakon de siste månedene før ordinasjonen. Kværne skal ha et særskilt ansvar for å bygge opp sykehussjelsorgen i menigheten.

Foto: Henare Ruge

Foto: Henare Ruge

Foto: Henare Ruge

Haavar Simon Nilsen

Den 14. august avla br. Haavar Simon Nilsen OP sine evige løfter i St. Dominikus kirke i Oslo. Br. Haavar avla løfte om «lydnad til Gud, til den sæle Maria Møy, til den sæle Dominikus» og til ordensmagisteren representert ved provinsialen for den franske provinsen, p. Bruno Cadoré. Messen ble presedert av p. Pascal René Lung, vikar for provinsens «Dacia-vikariat», det vil si Norden. Norden er en del av den franske ordensprovinsen, og br. Haavar har til nå hatt sin utdanning sammen med de andre ordenskandidatene fra den franske provins, med studier i Strasbourg og Lille. Neste stopp er ordensstudiehus i Oxford for videre utdanning.

Foto: St. Maria-Elofshj. Lunden

Foto: St. Maria-Elofshj. Lunden

Foto: St. Maria-Elofshj. Lunden

Nguyen Duc Khiem

Sommerens siste prestevielse fant sted i majestetiske Stavanger (lutherske) domkirke. Nguyen Duc Khiem ble presteviet av biskop Eidsvig i sin hjemby, men St. Svit-hun katolske kirke var ikke bare under oppussing – den var også alt liten for anledningen. Fra ordinasjonsdagen er Nguyen utnevnt til skoleprest (2/3 stilling) ved St. Sunniva skole i Oslo og kapellan (1/3 stilling) ved St. Olav domkirke.

Foto: Jon Arne Strömblad

Foto: Jon Arne Strömblad

Foto: Jon Arne Strömblad

Maria Huong Dang

Den 20. august avla sr. Maria Huong Dang de evige løfter i St. Olav domkirke. Hovedcelebrant var biskop Bernt Eidsvig, og løftene ble mottatt av priorinnen sr. Anna Le thi Thanh Huong. Sr. Maria ble født i Kien Giang i Vietnam 3. mars 1977, og messen hadde innslag både av norsk og vietnamesisk. Sr. Maria tilhører Søstrene av Det Hellige Kors av Qui Nhôn og bor i kongregasjonens kommunitet på Lillestrøm.

Foto: Maria Dang

Foto: Maria Dang

«Ferie med Gud»

For mange er ferietiden over for i år. Forhåpentlig har det vært en tid med fint vær, ro, forandring og reiser til solrike land. Noen derimot har tatt seg tid til stillhet eller retrett.

Det er bl.a. mange søstre som tar 8 – 10 dager av sin ferie til dette formål. Det er et privilegium som vi setter stor pris på, og som vi ser frem til og gleder oss til. Tid til årlig retrett er også nevnt i våre konstitusjoner. Hva mener vi så med retrett?

Ordet retrett brukes i ulike sammenhenger, men vi ser på den som en tid til å trekke seg tilbake fra daglige gjøremål, problemer, planer og oppgaver, for å vandre innover, for å vie forholdet til Gud all oppmerksomhet, for å lytte til hans råd med hensyn til valg en har tatt, eller om veien videre.

Jesus selv viste oss hvor stor betydning slike stille dager kan ha. Han forberedte seg til sitt offentlige liv ved å tilbringe 40 dager i ørkenen, og han trakk seg ofte tilbake for å be til sin Far i himmelen, som han så ofte henviste til. Jesus tok også disiplene med til et ensomt sted for at de kunne hvile og be etter å ha vært sendt ut, for å reise innover i stillhet, komme nærmere Gud, la Faderen gi seg til kjenne for dem. Bare slik ville de gode gjerninger han kalte dem til, bli rotfestet i sann kjærlighet og være til «Guds større ære».

Det finnes ulike former for retrett. Jeg vil nevne de ignatianske retrettene som bygger på ens egne livserfaringer.

Ifølge Den hellige Ignatius av Loyola (1491-1556) er det ikke så meget viten, men erfaring som forandrer mennesket. Han kalte retretten for «åndelige øvelser». De skal hjelpe oss til et rikere og dypere bønneliv. De skal inspirere oss til å leve og virke til «Guds større ære».

Noen meget enkle regler for en retrett er vesentlige. Først og fremst er det viktig med en god og avslappet kroppsholdning og et jevnt og dypt åndedrett. Det kan fremme en holdning av tilbedelse og ærefrykt som gir det rette grunnlaget for bønn. Dessuten er bønn om åpenhet og lydhørhet viktig, slik at Den Hellige Ånd kan lede oss og virke i oss.

Noe som er av stor betydning, er å be om å komme i kontakt med våre dypeste lengsler som svar på Jesu spørsmål i Joh 1,38: «Hva søker dere?» Hva lengter vi etter? Hva ønsker vi dypest sett? Også Ignatius av Loyola legger stor vekt på våre lengsler som ligger ved hjertetrotten og er drivkraften i vårt liv. Det er ikke bare hva vi lengter etter, men også hva Gud lengter etter i våre liv, i denne retretten, akkurat nå. Å kunne komme i kontakt med våre lengsler må ikke forveksles med fromme tanker vi «lager» oss. Når vi har tatt alt dette inn i våre overveielser, kan vi formulere en bønn som uttrykker våre lengsler. Det kan være en kort setning eller bare ett ord som vi gjentar. Å erfare noe om Gud og Guds storhet er en nåde vi må be om. Gudserfaringer kan vi aldri gi oss selv. De er en stor gave fra Gud som han gir oss når og hvordan han måtte ønske

det. Den hellige messe er alltid dagens høydepunkt, og Bibelen er det viktigste hjelpemiddel.

Vanligvis har vi under en ignatiansk retrett daglig fire ganger en times meditasjon enten i kapellet, i naturen eller på rommet, der hvor ingenting tar vår oppmerksomhet bort fra Gud.

I den prosessen som foregår i en retrett, er det viktig med åndelig veiledning. Sammen med veilederen ser vi på de erfaringer vi har gjort med Gud, og hvordan Den Hellige Ånd inspirerer og leder oss.

Så gjenstår det vesentlige, nemlig å overgi oss helt til Gud. Da vil han lede oss inn i stillheten, og da begynner «ferien med Gud» – helbred for legeme og sjel.

ST. OLAV

Vi takker!

Per 20. august er det kommet inn kr 93 597,- til St. Olav, inkludert gaver via skattefradragsordningen og givertjenesten på nett.